יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

היינט 8 זייטען — פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 33	Łódź, Sroda, 7 lutego 1934 r.	צוועלפטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך, כ"ב שבט תרצ"ד	№ 33

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

בלוטיגע דעמאנסטראציעס אין פאריז

שטורמישע זיצונג אין פארלאמענט. — צעהנדליגע דעמאנסטראציעס געגען דער רעגירונג. — 8 טויטע און 400 פערוואונדעטע. — די אונרוהען זענען נאך נישט איינגעשטילט

רעציד[י]רענדע מאמענטען פאר פראנקרייך

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער דאלאדיע האט היינט אפגעגעבען אנ'ערקלעהרונג אין פארלאמענט און אין סענאט. ער האט אנגעוויזען אויף דעם אנטאגאניזם וואס האט זיך צישפילט צווישען די פארטייען און וועלכער פאראליזירט די ארבייט פון פארלאמענט און דעמאראליזירט דאס לאנד. דער פרעמיער ערקלעהרט אויך, אז די איצטיגע רעגירונג איז פאר שאפען אנ'אויספארשונגס-קאמיסיע וועגען די אפערעס און ס'זאל צוריקגעשטעלט ווערען דער אויטאריטעט פון דער רעפובליק, אין דער בעזונדערס פארהערשט א כאאס, דער פארלאמענט מוז אבער וויטער פיהרען זיין ארבייט.

דער פרעמיער האט זיך ארויסגעזאגט פאר דער סטאבילקייט פון דער וואלוטא, קאמף מיט דער ארבייטסלאזיגקייט, די רעגירונג שטרעבט צו פארפעסטיגען דעם שלום און איז טריי דער פעלקער-ליגע.

בעת דער פרעמיער דאלאדיע האט בעלייענט די רעגירונגס-דעקלאראציעס האבען די רעכטע און צענטרום געמאכט פיינדליכע אויסרופען, די סאציאליסטען האבען איהם געמאכט אוואציעס. דער טומעל איז געווען אזוי גרויס, אז דאלאדיע האט נישט געקענט פארענדיגען לייענען די דעקלאראציע, דער פארלאמענט-פרעזידענט האט איבערגעריסען די זיצונג. ס'איז געקומען צו א געשלעג צווישען די דעפוטאטען.

דער פרעמיער דאלאדיע ערקלעהרט, נאכ'ן בעגיין די זיצונג, אז די רעגירונג איז גרייט אויסצופיהרען די אינטערפעלאציעס וועגען דער אלגעמיינער פאליטיק פון דער רעגירונג. ס'ווערט ווידער א טומעל, די דעפוטאטען רעדען איינער נאכ'ן אנדערען אבער קיינער הערט נישט, די קאמוניסטען זינגען דעם אינטערנאציאנאל, די רעכטע זינגען די מארסעליעזע, די דעפוטאטען זידלען זיך.

צום סוף שטעלט דאלאדיע א פארשלאג וועגען צוטרוי פאר דער רעגירונג, דער פארשלאג ווערט אנגענומען מיט 302 שטימען געגען 204.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

אין אווענד האבען זיך אנגעהויבען מאניפעסטאציעס אין פארשידענע טיילען פון שטאט, די דעמאנסטראנטען האבען דעמאלירט געשעפטען. אונטערגעצונדען אויטאבוסען, מ'האט אטאקירט די פאליציי, וועלכע האט געשאסען אין המון.

11 אזייגער אין אווענד האבען זיך די דעמאנסטראציעס געגען דער רעגירונג נאך פארשארפט, אומעטום קומען פאר שרפות פון קיאסקען און אויטאבוסען, וועלכע ווערען אונטערגעצונדען דורך די רעכטע דעמאנסטראנטען, אין פארשידענע פונקטען פון שטאט שיסט מען.

די לאגע איז זעהר געשפאנט, מ'רעכענט זיך אויף דעצידירענדע געשעהענישען פאר פראנקרייך.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

בעת די דעמאנסטראציעס געגען דער רעגירונג זענען היינט דערשאסען געווארען 8 פערזאן, 400 מענשען זענען פערוואונדעט געווארען, צווישען זיי 90 פאליציאנטען, ס'איז אויך פערוואונדעט געווארען דער פאליציי-דירעקטאר מארשאן.

פאריז, 6 (ספ. טעל.) די פאליציי האט געפיהרט פערביסענע קאמפן מיט די דעמאנסטראציעס פון המון. די דעמאנסטראציעס זענען פארגעקומען אין פערשידענע טיילען פון שטאט. די רעגירונג האט געברענגט פון דער פראווינץ גרויסע פאליצייאון מיליטער-אפטיילונגען, ווייל מ'רעכענט זיך דערמיט, אז בעת דער היינטיגער זיצונג פון פארלאמענט וועלען זיך די דעמאנסטראציעס איבערחזר'ן. די ארבייטער-פערייניגען האבען ארויסגעלאזען אנ' אויפרוף אקעגענצושטעלן זיך די ראיאליסטישע גאסןדעמאנסטראציעס. אויך די קאמוניסטישע „הומאניטע" רופט אויך צו דעמאנסטראציעס נעגען די רעכטע און סאציאליסטען.

ס'האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז דער דימיסיאנירטער פאליציי-פרעפעקט פלאנט א מלוכהאטענטאט. ער האט זעהר פיל אנהענגער אין דער פאליציי און מ'האט מורא פאר א שטרייק פון פאליציאנטען.

קול אנחה וצעקה, כי נפלה עטרת ראשנו!

אחרי מחלה כבדה וממושכה, גועה ונאספה אל עמיה, אמינו היקרה, זקנתנו חמותנו, אחותנו, גסתנו ודודתנו האשה החשובה והצנועה

נ"ע רבקה

אשת המנוח בבימין זאב בן הרב הצדיק מדאבזשינסק זצ"ל

נכד הרב הצדיק ר' משה'ל'ע מאלאשין בעל המחבר „משפט צדק"

טאוב

בשנת הששים ושמונה לחייה

ההלוי' למנוחת עולמים תהי', היום ביום ד' פרשת משפטים (כ"ב לחודש שבט תרצ"ד), בשעה 1 אחר הצהרים, ממעונה פיעטריקאווער 22.

השרויים בצער עמוק ובאבל קודר

משפחתה המתאבלת.

פאַרזיכטיג מיט דייטשלאַנד

די אָפּאָזיציאָנעלע דעפּוטאַטען זענען נעכטען אַרויסגעטרעטען אין סיים מיט פאַרבעהאַלט צום דייטש - פּוילישען אָפּמאַך

װאַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער הײנטיגער זיצונג פון סיים איז פאָרגעקומען די װײטערדיגע גענעראַל־דעבאַטע איבערן בודזשעט. דער ערשטער האָט גערעדט דעפּ. לעװיצקי (אוקראַינער). ער האָט אויסגעדריקט זיין גרייטקייט זיך צו פערשטענדיגען מיט דער רעגירונג אין דער אוקראַינער פראַגע. די אוקראַינער פאָדערען אויטאָנאָמיע, װייל פון דעם איז אָפּהענגיג דער גורל פון מזרח־איראָפּאַ.

אַ שטאַרקע אָפּאָזיציאָנעלע רעדע האָט דער באַדעקישער דעפּוטאַט טעמפקאַ, װעלכער ערקלערט, אַז זיין קלוב װעט שטימען געגען בודזשעט.

דעפּ. פראַנץ (דייטשער קלוב) זאָגט, אַז די דייטשע בעפעלקערונג װערט בע׳עוולה׳ט פּאָליטיש און װירטשאַפטליך. דער רעדנער האָפט, אַז נאָך דעם דייטש־פּוילישען פּאָליטישען אָפּמאַך װעט קומען צו אַ פערשטענדיגונג צװישען פּוילישען און דייטשען פאָלק.

דעפּ. טהאָן רעדט אין נאָמען פון יודישען „קאָלאָ", ער הויבט אָן מיט דער פערפאָלגונג פון יודען אין דייטשלאַנד און האַלט, אַז פון דעם אָרט װעלען איהם הערען די, װעלכע קענען איצט אויסבעסערן די בעגאַנגענע עוולות. דער רעדנער דריקט זיך אויס מיט אָנערקענונג װעגען דער פּוילישער רעגירונג, װעלכע האָט פערטיידיגט די יודען אויפ׳ן אינטערנאַציאָנאַלען באָדען. אָנערקענענדיג די פּוילישע אויסערליכע פּאָליטיק, איז ד״ר טהאָן מסופק, צי די דייטשע רעגירונג פערדינט אויף דעם צוטרוי, װעלכע די פּוילישע רעגירונג האָט איהר געשענקט ביים אונטערשרייבען דעם פאַקט, דער רעדנער האַלט ,אַז מ׳דאַרף זיין פאָרזיכטיג ביים שליסען דעם האַנדעלס־טראַקטאַט מיט דייטשלאַנד, מ׳דאַרף אויסמיידען, אַז פּוילען זאָל נישט װערען אַ טייל פון „מיטעל־איראָפּאַ". ד״ר טהאָן זאָגט װייטער, אַז דאָס יודישע „קאָלאָ" װעט װייטער קעמפען, אַז ס׳זאָלען רעאַליזירט װערען די קולטורעלע און װירטשאַפטליכע פּאָסטולאַטען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

דעפּוטאַט הרב לעװין דריקט אויס זיין צופרידענהייט פון דער פּוילישער פּאָליטיק בנוגע די יודען און דעקלאַרירט די לאָיאַליטעט פון דער יודישער בעפעלקערונג, ער ערקלערט, אַז די אָרטאָדאָקסישע דעפּוטאַטען װעלען שטימען פאַר׳ן בודזשעט.

דאַן האָבען נאָך גערעדט דעפּוטאַט יערעמיטש (װייס־רוס) און מאַקטשאַק (ראַדיקאַלער אוקראַינער) דערמיט איז פערענדיגט געװאָרען די גענעראַל־דעבאַטע.

נאָך דער מיטאָג־הפסקה האָט זיך אָנגעהויבען די דעבאַטע איבער די בודזשעטען פון די בעזונדערע מיניסטעריומס. אַ גרויסע דיסקוסיע איז פאָרגעקומען בעת׳ן בעטראַכטען דעם בודזשעט פון אויסערן־מיניסטעריום, בעת דער דיסקוסיע איז אַנװעזענד געװען דער מיניסטער בעק.

דעפּ. סטראָנסקי (נ.ד.) האַלט, אַז מען מוז זעהר פאָרזיכטיג זיין מיט דייטשלאַנד, װייל די גאַנצע דייטשע פּאָליטיק איז געצילט זיך אָפּצורייסען פון װערסאַלער טראַקטאַט. דער רעדנער װייזט אָן דעם אונטערשיד פון היטלערס איצטיגע טעטיגקייט און זיין בוך „מיין קאַמף", אויב דער מיניסטער בעק האָט אין זיין עקספּאָזע געזאָגט, אַז היטלער רעדט מיט אַ קלאָרער און דרייסטער שפּראַך, האָט היטלער אָבער אויך קלאָר און דרייסט גערעדט אין זיין בוך „מיין קאַמף". אלזא, װאָס איז װיכטיגער די בלויזע רייד פון היטלער׳ן אָדער די דייטשע נייע עװאַנגעליע „מיין קאַמף", װעלכע צילט צום „דראַנג נאָך אָסטען", אין די רעדעס פון סטאַלינען, מאָלאָטאָװ און ליטװינאָװ װערט געזאָגט, װי װייט ס׳װערט געשאַצט די דערנעהנטערונג מיט פּוילען, מ׳גלויבט אָבער דאָרט נישט דייטשלאַנד.

דעפּ. טשאַפּינסקי (פּ.פּ.ס.) איז אויך געגען אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד, װעלכע בעװאָפענט זיך טאָג און נאַכט. אויב היטלער טרעט נאָך איצט נישט אַרויס קלאָר אין מלחמה, איז עס דערפאַר, װייל ער איז נאָך נישט צוגעגרייט גענוג, די דייטשע עמיגראַציע אין אויסלאַנד װאָרענט פאַר היטלערס פּלענער. דורך דעם שליסען פון אַ פּאָליטישען אָפּמאַך מיט פּוילען, װיל היטלער אָפּרייסען פּוילען פון דער פעלקער־ליגע. דעפּ. טשאַפּינסקי ענטפערט דעם דייטשען דעפּוטאַט פראַנץ, אַז די דייטשען אין פּוילען פיהרען אויך אַ היטלערישע קאַמפּאַניע. מיט דעם אָפּמאַך מיט פּוילען האָט היטלער אָפּגעשװאַכט די פּוילישע פריינדשאַפט מיט פראַנקרייך און די סאָװיעטען, מיניסטער בעק פאָהרט טאַקע קיין מאָסקװע צו מילדערען דעם ענין. הײנט קומט פאָר די װייטערדיגע דעבאַטע איבערן בודזשעט.

די שטאַנד־געריכטען װעלען אָפּגעשאַפט װערען

װאַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש)
אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע ביים סענאַט האָט דער יוסטיץ־מיניסטער מיכאַלאָװסקי ערקלערט, אַז ער װעט אַריינטראָגען אַ פאָרשלאַג אין מיניסטערען־ראַט װעגען אָפּשאַפען די שנעל־געריכטען.

באַנדיטען־אָנפאַל אויף אַ יודישע פרוי אין װאַרשאַ

װאַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען אין אָװענד איז אויסגעפיהרט געװאָרען אַ באַנדיטען־אָנפאַל אויף דער אַלמנה פון באַנקיר אַש, װעלכער איז ערמאָרדעט געװאָרען דורך באַנדיטען מיט 14 יאָהר צוריק. 4 באַנדיטען זענען אַריין אין דער װאָהנונג פון פרוי אַש, אויף גזשיבאָװסקי פּלאַץ 12 און געװאָלט גערויבען די װאָהנונג. אַ 15־יעהריג יונגעל, אַ זוהן פון דער פרוי אַש האָט זיך אָבער אָריענטירט אין דער לאַגע און האָט געמאַכט אַ טומעל. די באַנדיטען זענען ענטלאָפען שיסענדיג צו די פערפאָלגער. אַלע 4 זענען אָבער פערהאַלטען געװאָרען אין גאַס, דאָס זענען: יחיאל קאָלאַקאָװסקי, גאָטליב לינאַ, ד״ר שרייבער און ראָמערס פּאָדגיעשינסקי. די באַנדיטען האָבען נישט בעװיזען עפּעס צוצורויבען.

אויסערגעװעהנליכע סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראַט

גענף, 6 (ספּ. טעל.)
מ׳דאַרף זיך רעכענען דערמיט, אַז עסטרייך װעט זיך אין די נאָהענטסטע טעג װענדען צום סעקרעטאַריאַט פון דער פעלקער־ליגע, כדי צו בעטראַכטען די פערשאַרפטע בעציהונגען צװישען עסטרייך און דייטשלאַנד. אויב ס׳זאָל צונויפגערופען װערען אַן אויסערגעװעהנליכע סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראַט, װעט מיניסטער בעק, װעלכער איז איצט פאָרזיצער פון דער סעסיע, גלייך פאָהרען קיין גענף, כדי צוצוגרייטען די סעסיע.

מוראַ׳דיגער אויפרייס אין אַ כינעזישער קויהלען־גרובע

שאַנכאַי, 6 (ספּ. טעל.)
כינעזישע קװעלען טיילען מיט, אַז 4000 רעגירונגס־זעלנער זענען אויסגעשאָכטען געװאָרען דורך אויפשטענדיגע אָפּטיילונגען פון גענעראַל סון־טיען־אונג, װעלכער האָט איצט פערנומען די שטאָט פינגלאָ.

שאַנכאַי, 6 (ספּ. טעל.)
אין דעם קויהלען־גרובען ביי דער שטאָט טינגלאָ איז פאָרגעקומען אַ גרויסער אויפרייס, 700 אַרבייטער, װעלכע זענען געװען בעשעפטיגט אין דעם גרובען זענען אומגעקומען.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָװיטשאַ 20 — טעל. 213-84

אויפטריטען פון די בעליבטע אַרטיסטען
װיערא קאַניעװסקאַ און פּאָול בריטמאַן
היינט מיטװאָך, 9 אװענט גרויסע פאָלקס־פאָרשטעלונג פון 50 גר. ביז 1.50
צום לעצטען מאָל דער גרעסטער אַמעריקאַנער שלאַגער
„די אייביגע כלה"

פרייטאָג, ד. 9 פעברואַר, 9 אָװענט—די לאַנג־ערװאַרטעטע פּרעמיערע!
די לעצטע טעאַטער־סענסאַציע פון דעם הקכמט־שפּאַנענדען בינע־רעפּערטואַר אין 3 אַקטען 8 בילדער פון ס. לעװין, װעלכער איז געשפּילט געװאָרען אין װאַרשע, „סקאַלאַ"־טעאַטער איבער 150 מאָל מיטן גרעסטען ערפאָלג
„דער אָרטיק"
אָרט האַנדלונג: רוסלאַנד. 1. אַקט: ביי פּעטראָװיטש׳ן אין הויז; 2. אַקט: אין שטאָב פון די װייסע גװאַרדיע; 3. אין באָלשעװיסטישען שטאָב. רעזשי: װיערא קאַניעװסקאַ.
הערליכע נייע אויסשטאַטונג! אָריג. רוסישע קאָסטיומען! שפּאַנענד! סענסאַציאָנעל
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

בעקאַנטמאַכונג.
לויט דעם אַרטיקעל 26 פון פעראיינס־סטאַטוט, רופט די פערװאַלטונג פון טאַנץ־לעהרער־פאַריין אין לאָדז צונויף אַן אויסערגעװעהנליכע גענעראַל־פערזאַמלונג
אויף מאָנטאָג, דעם 12 לוטי ד. י. פּינקטליך 11 פאַרמיטאָג צום ערשטען טערמין און דעמזעלבען טאָג אויף 1 אַ זייגער מיטאָג צום צװייטען טערמין אויף װעלכע עס װעט בעהאַנדעלט װערען פאָלגענדער טאָג־אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) װאַהלען פון אַ פּרעזידענט, 3) דורכלייענען דעם פּראָטעסט פון די מיטגלידער, 4) דיסקוסיעס, 5) װאַהלען פון אַ פערװאַלטונג און אַ רעװיזיאָנס־קאָמיסיע, 6) פרייע פאָרשלעגע.
אַלע מיטגלידער װערען געבעטען פּינקטליך צו קומען.
די פערװאַלטונג פון טאַנץ־לעהרער־פאַריין אויף לאָדזער װאָיעװאָדזשאַפט

1934 אַכטונג, 1934
סוחרים און דעמאָליסטען!
טיש־װאָגען, דעצימאַל־װאָגען, קילאָ־געװיכטער און ליטער־מאָסען געסטעמפּעלט פון 1934 בעקומט מען הורט און דעטייל צו פאַבריקס־פּרייזען אין הורט־אייזען־געשעפט
A. WENGER, Łódź
PIŁSUDSKIEGO 10.
בעמערקונג: אויך טויש איך אַלטע װאָגען און קילאָ־געװיכטער אויף נייע.

שלאָסערײ־אַרבייטען,
װי אויך אויטאָגענישע שװייסונגען, מעטאַל־בעאַרבייטונגען, מאַשינען־טיילען
פיהרט אויס בילי
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13

זייט געטרייסט ליבער חבר און פערװאַלטונגס־מיטגליד פון אונזער גמילת־חסדים־קאַסע ה׳ װעלװעל ראָזענצװייג, װי אויך דיין ברודער דניאל, צוליב׳ן טויט פון אייער אונפערגעסליכען פאָטער
ר׳ שמואל ראָזענצװייג ז״ל
זייט געטרייסט מיט די טראַדיציאָנעלע װערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
די פערװאַלטונג און די חברה מילעװער און פּיעטריק. גמילת־חסדים לאָדז, נאַװאָטקאָ 22 — 438

איך זוך בלוט
אויף אַ טראַנספוזיע
געגען בעלוינונג
ה. לעװקאָװיטש, שרודמיעסקאַ 21.

אויפפאָדערונג.
דערמיט פאָדער איך אויף דעם ה׳
יעקב גרינשטיין
ציגעלגאַס 14
אַז ער זאָל אין משך פון 3 טעג אָפּרופען אין דער פּרעסע די רכילות, װאָס ער האָט אַרויסגעזאָגט פאַר ה׳ י. שאַכעט (קאָװעל), אין געגענפאַל נעהם איך אַראָפּ פון מיר די גאַנצע פעראַנטװאָרטליכקייט פאַר די װייטערדיגע פאָלגען.
מיט אַכטונג **יעקב טייטעלבוים.** 155

געגען בעלוינונג!
ביטע מיר אָפּצושיקען דעם פּאָרטמאָנעט מיט װעקסלען, װאָס איז ביי מיר גע׳גנב׳עט געװאָרען.
די װעקסלען װערען ערקלערט פאַר אומגילטיג.
ביי קעמפּינסקי, נאַװאָמיעסקאַ 9.

צו דער חתונה פון מיין פריינד ה׳ װאָלף סמאָלאַרסקי (לאָדז) מיט פרל. לובאַ טשאַרני (טשענסטאָכאָװ), װינשען מיר אַ גליקליך צוזאַמענלעבען.
שמואל יצחק רינגאַרט און פרוי.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָװער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע (צװעק אָפּעראַציע א. ז. װ.), װי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָװענד.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־און געשלעכטס־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָװער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8—1 טימאָג און פון 5—9 אָװנט, זונטאָג פון 10—1 בטאָג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע־פּרייזן!

Dr.
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען, האַרץ און סקלעראָז־קראַנקהייטען
װאוינט יעצט פּיעטריקאָװער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אָװ.

װיכטיג פאַר דער לאָדזער בעפעלקערונג
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז עס איז ערעפענט געװאָרען דאָס
אַמבולאַטאָריום
ביים פאַראיין **„עזרת עניים"**
נאַדלודסקאַ 8, טעל. 153-99
װאו ס׳װערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ׳ן אָרט פון 9 פריה ביז 7 אָװ. שיקט אַרויס דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען מיט װיזיטען אַהיים
װי אויך דענטיסטישע הילף
װעשטשיקעס אין דער אַמבולאַטאָריע און אויסער דער אַמבולאַטאָריע פאַר אַ מינימאַלען אָפּצאָהל
נעהמט אויך אָן געבורטען און אַלע אַרט אַנאַליזען. מינימאַלע אָפּצאָהלונגען.
די פערװאַלטונג.

אויפרוף!
היינט, מיטװאָך, פ׳ משפטים, ד. 7־טען לוטי, פּינקטליך 8 אַ זייגער אָװענט. קומט פאָר אין װאָלינער שוהל, װאָלטשאַנסקאַ 6 אַ פערזאַמלונג װעגען גריגדן אַ פסח־אַקציע פאַר אונזערע נויטליידענדע ברידער אין רוסלאַנד.
אַלע שוהלען, בתי־תפלות און שטיבלעך װערען געבעטען צו שיקען דעלעגאַטען צו דער פערזאַמלונג.
גלייכצייטיג בעטען מיר אַלע יודען, װעלכע די ליידען פון אונזערע ברידער זענען זיי נאָהענט צום האַרצען צו קומען מאַסענװייז אויף דער פערזאַמלונג, אויף װעלכער עס װעט װערען אויסגעװעהלט אַ קאָמיטעט, זאָפאָרט צוצוטרעטען צו דער אַקציע. די צייט איז קורץ און די נויט פון אונזערע ברידער איז זעהר גרויס.
דער צייטװייליגער קאָמיטעט
בעמערקונג: קיין בעזונדערע איינלאַדונגען װעלען נישט אַרויסגעשיקט.

רופּטורען
(ברוך־קראַנקהייטען)!!

ספּעציעלע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע לאָקאַליזירען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציע אפילו די עלטעסטע און בעפעהרליכסטע רופּטורען (ברוכען) פון אַלע מינים ביי מענער, פרויען און קינדער.
דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך אָנלייגען ספּעציעלע צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס)־הייל־אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען, אויף אויסגעקרימטע פיס און קניהען, ביינער־שװינדזוכט הייל־אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, אויף פלאַטשיגע װעהטאָגליכע סטאָפּעס (פלאַטפיס)
ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע װוּקלאַדקעס לויט גיפּס־מאָדעלען, קינסטליכע הענד און פיס.
ספּעציעלער אנשטאַלט פאַר הייל־אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אויס לעמבערג
לאָדז, פּיאָטרקאָװסקאַ 9 (פראָנט פּאַרטער) טעל. 177-09
בעמערקונג: דאָס פּערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז נייטװענדיג. (אין זגערזש אויף סלאָװאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 7 פעברואר 1934

אנ'ארמעע פון טעכניקער, אינזשעניערען

וויזיעס פון דער קינפטיגער מלחמה

אייראפע, וועלכע איז נאך'ן ווערסאלער טראקטאט, צושטיקעלט געווארען אויף 27 מלוכות, איז חוץ דייטשלאנד נישטא היינט קיין מלוכה, וועלכע שטרעבט צו מלחמה און זאגט זיך פאר אלעמען אפ. פון די פאר דער מלחמה־געוועזענע אימפעריאליסטישע מלוכות, ווילען פראנקרייך, רוסלאנד און ענגלאנד מעהר נישט וויסען פון מלחמה און האבען דערפיר נישט קיין שום אינטערעס.

איטאליע מאכט אפילו יא מיט'ן שווערדל, אבער מ'באקומט דעם איינדרוק, אז זי סטראשעט מעהר, און ווייטער האט מען דארט צו טון נישט מיט קיין היטלעריסטען, וועלכע האבען זיך איינגערעדט, אז זיי געהערען צו א העכערער ראסע און דערפאר האבען זיי די רעכט, צו באהערשען די וועלט. אז מ'וועט זיך זעצען מיט איטאליע צום גרינעם טיש, וועט מען מיט איהר גרינג דורכקומען, די אספיראציעס איהרע זענען נישט קיין גרויסע, און אין דער אמת'ן פיהלט דער איטאליענער צו דער מלחמה נישט קיין קלענערע אנטיפאטיע, ווי דער פראנצויז און דער ענגלענדער.

דעם דייטש האט זיין נאציאנאליסטיש־שאוויניסטישע דערציהונג, פון ביסמארקשן פעריאד אן, אנגעבלאזען מיט שטאלץ, ווי א באלאן. ווילהעלם 2. האט געזאגט, אז די דייטשען זענען די זאלץ פון דער ערד. נאך די צוויי געווינענע מלחמות אין 1866 און 1870, האט ער זיך איינגעשמועסט, אז ער איז דער איינציגער, וועלכער קען געווינען מלחמות, אז דאס קומט איהם בירושה, און דאס, וואס ער האט פערשפילט די לעצטע מלחמה, איז א צופאל און, א דאנק דער אויסגעבראכענער דייטשער רעוואלוציע.

דייטשלאנד ווייס גאנץ גוט, אז איהר דראהט נישט פון קיין ערגעץ קיין שום מלחמה, קיין מלוכה האט נישט קיין אינטערעס און האט נישט אין זינען, דייטשלאנד צו באפאלען און ביי איהר עפעס אוועקנעמען און דאס, וואס זי מאכט די מינע, אז זי איז געקרענקט און פערלאנגט דערכאויס, אז מ'זאל איהר ערלויבען, זיך צו באוואפענען, איז נור צוליב דעם, ווייל, אין ביידע פאלען, איז זי זיכער, צו ווערען מיט דער צייט די שטארקערע און דורכפיהרען אין לעבען איהרע עקספאנסיווע צילען.

אין די ביידע האגער שלום־קאנפערענצען, אין די יאהרען 1899 און 1907, איז דייטשלאנד געוועזען די איינציגע מלוכה, וועלכע האט זיך אפגעזאגט צו אקצעפטירען די פראיעקטען פון ענטוואפענונג און אינטערנאציאנאלען שיד־געריכט. און אלע דייטשע הויכשולען זענען היינט געשאפען געווארען קאטעדרעס צו לערנען מלחמה־וויסענשאפט און אין די מיטעלשולען ווערען איינגעפיהרט אבליגאטאריש פליה־קורסען...

דער אינהאלט פון הוגענבערגס מעמאראנדום, צוגעשטעלט צו דער לאנדאנער עקאנאמישער קאנפערענץ, איז אונז אלעמען בעקאנט און די היטלעריסטישע פרעסע מאכט בכלל פון איהרע אגרעסיווע טענדענצען פאר קיינעם קיין סוד נישט.

א דייטשער שרייבער, נישט קיין היטלעריסט האט בעשריבען די פארשטעלונגען, וועלכע די היטלעריסטען מאכען זיך וועגען דער קומענדיגער מלחמה.

דער שווער־פונקט פון מלחמה ליגט היינט נישט מעהר אין קיין גרויסער ארמעע, אין פעסטונגען, אין שווערער ארטילעריע א. אז. וו. דער נצחון וועט זיין ענג פערבונדען מיט'ן אינטעלעקטועלען ניווא פון דער מלחמה־פיהרענדיגער בעפעלקערונג. א קליינע ארמעע פון גוטע טעכניקער, אינזשעניערע, פילאטען וועט זיך אריינרייסען אין א פינסטערער נאכט אין צענטער פון שונאס טעריטאריע און וועט דארט מיט דער הילף פון גיפטיגע גאזען, וועלכע דרינגען דורך די גרעבסטע ווענט, מיט באמבעס, פון וועלכע איין קילא קען חרוב מאכען גאנץ ווארשע, פערניכטען אין א קורצע צייט די ווארשטאטען און די פאבריקען, וועלכע פראדוצירען אמוניציע און עראפלאנען, די מאגאזינען, וועלכע רעזערווירען שפייז און באהענג פאר דער ארמעע, די קאמוניקאציע־מיטלען, וועלכע פערבינדען דעם צענטער מיט'ן פראנט. אלע מיגים מאסקעס וועלען פערזאגען, גרויסע שטעט וועלען אין משך פון שעהן זיך פערוואנדלען אין חורבות; ס'איז נישט צו פערמיידען, אז אויך גרויסע מאסען פון דער אומבעוואפענטער בעפעלקערונג וועלען פאלען קרבנות, אבער דער פראנט, די ארמעע וועט, אין משך פון א קורצער צייט, זיין געצוואונגען זיך אונטערצוגעבען אדער גיין צו גרונט.

קירעווענדיג זיך מיט'ן יאפאנישען פרעצעדענט אין דער לעצטער כינעזישער מלחמה, וועט גאר נישט נויטיג זיין אפילו צו דערקלערען פריהער פאר'ן אנפאל מלחמה; קיין סך געלט דארף מען נישט האבען צו אזא מלחמה, ווייל דער נצחון וועט ענטשיידען ווערען אין משך פון איין טאג. די מאכטען וועלען זיך נישט דארפען לייגען אויף די רעזערווען, בשעת דער צוג וועט אוועקפיהרען זייערע קינדער אויפ'ן פראנט, ווייל צו אזא מלחמה דארף מען נישט האבען קיין סך מענשען, מעגליך, אז אין דער היים וועט מען אפילו גאר נישט וויסען, אז ס'איז מלחמה, מ'וועט זיי גאר מודיע זיין וועגען גרויסען נצחון. נאך אזא נצחון בלייבט דער שונא אן וואפען און אהן אנ'ארמעע, און מיר וועלען איהם דיקטירען די בעדינגונגען, וועלכע מיר וועלען געפינען פאר נויטיג, און וועלכע זאלען ביי איהם צונעמען, איינמאל פאר אלע מאל, די מעגליכקייט מיט אונז צו פיהרען מלחמה.

די פראגע איז נאר, וועלכע צד וועט געלינגען דאס שטיקעל ארבייט פריהער אפצוטון, אבער אונזערע שונאים, מיינען די היטלעריסטען, זענען דאך די, צו וועלכע מיר האבען פרעטענזיעס און נישט זיי צו אונז, וועלען זיי אונז פריהער נישט באפאלען, זייער פלוצלונגער אנפאל אויף אונז וואלט פערמשפט זיי פריהער פון דער גאנצער וועלט, און זיי וועלען זיך אויף אזא שריט קיינמאל נישט בעשליסען.

אזוי שטעלען זיך די היטלעריסטען פאר די קומענדיגע מלחמה. צי זייערע פלענער זענען גענוג פראקטיש און דורכפיהרבאר איז א פראגע, וועלכע די סטראטעגיע קען נאך היינט נישט ענטשיידען;

אלענפאלס דארף מען גלויבען, אז פראנצויזען, ענגלענדער, אמעריקאנער, איטאליענער וועלען זיך נישט דערלויבען צו בענוצען אין מלחמה מיט בארבארישע אוממענשליכע מיטלען און צונעמען דעם לעבען ביי מיליאנען מענשען פון דער אומבעוואפענטער בעפעלקערונג. דער היטלעריסטישער, חיישער עגאאיזם וועט זיך אבער פאר אזא „קלייניגקייט" נישט אפשטעלען.

אין דרייצעהנטען יאהרהונדערט האבען די מאנגאלען, אין זייער מלחמה מיט דער קין מלוכה, אין כינע, געהאט חשק צו פערניכטען די גאנצע כינעזישע בעפעלקערונג, ווי די קריגפיהרענדיגע פעלקער האבען זיך נוהג געווען צו טון מיט 2000 יאהר פאר'ן קריסטענטום, כדי צו פערוואנדלען דאס לאנד אין א פאשע לאנד, וועלכע זאל זיין צוגעפאסט צום מאנגאלישען לעבען־שטייגער. די מאנגאלען האבען פונדעסטוועגען זייער וואונש נישט רעאליזירט, אקעגען־זשע די היטלעריסטען, די הונען פון 20. יאהרהונדערט, וועלען, אין זייער „דראנג נאך אסטען", באַרגישט האבען געבען דער פערניכטונג, מיט גיפטיגע גאזען און באקטעריאלאגישע אינפעקציעס, פון דער ציווילער בעפעלקערונג, צום מינדעסטען פון די דייטשע עקספאנסיע־צילען. (א. מ.)

העלפען מוזען מיר זיך אליין

אז דעם דערמאנט דער הויך־קאמיסאר

מיר האבען פון דער ערשטער מינוט נישט געגלויבט קיין גרויסע האפנונגען אויף דער טעטיגקייט פון הויך־קאמיסאריאט פאר פליטים־ענינים. ווער עס האט אבזערווירט די חבלי לידה פון דער דאזיגער אינסטיטוציע, וואס איז געשאפען געווארען פשוט כדי יוצא צו זיין, פאר דעם געוויסען פון דער ציוויליזאציע, נאך די שרעקליכע געשעהענישען אין דייטשלאנד, האט מען נישט געקאנט זיך נארען, אז די דאזיגע אינסטיטוציע וועט ברענגען די אמת'ע ישועה פאר די פליטים.

און פונדעסטוועגען איז גוט, וואס די דאזיגע אינסטיטוציע עקזיסטירט. גוט איז, וואס זי קומט זיך צונויף איינמאל אין עטליכע חדשים און לאזט נישט פערגעסען דעם טרויעריגען פאקט, דאס צעהנדליגער טויזענטער מענשען וואלגערען זיך ארום אויף דער וועלט אהן א היים, אהן אנ'עקזיסטענץ און דערווייל אויך אהן א צוקונפט.

דער הויך־קאמיסאר פאר פליטים־ענינים דזשעמס מאקדאנאלד האט אויף דער איצטיגער סעסיע אויפמערקזאם געמאכט אין זיין רעדע, דאס די וועלט זאל נישט אריינגעפיהרט ווערען אין א טעות, אז דער קאמיסאריאט אליין וועט געבען מאטעריעלע הילף די פליטים און שאפען אויך די מיטלען צו זייער קאלאניזאציע.

קיינע פון די רעגירונגען, וואס איז רעפרעזענטירט אין קאמיסאריאט, האט נישט בדעה צו נעמען אויף זיך וועלכע ס'איז פינאנציעלע פערפליכטונגען לטובת די פליטים. דערפון קאן גאר קיין רייד נישט זיין. העכסטענס קאן מען ערווארטען, אז די רעגירונגען וועלען אונטער דער השפעה פון קאמיסאריאט מאכען געוויסע פערלייכטערונגען פאר די פליטים ביים בעזעצען זיך און נישט מאכען קיין מניעות ביים אפזוכען דורך זיי וועלכע ס'איז פרנסה־צווייג.

מיר יודען האבען אויך דאס געוואוסט. באלד פון ערשטען מאמענט איז געווען קלאר, אז דער קאמיסאריאט וועט נישט ברענגען קיין מאטעריעלע הילף פאר די פליטים. און פונדעסטוועגען זאגען מיר — איז גוט, וואס דזשעמס מאקדאנאלד האט אויפגעהויבען דעם פאקט און דערמאנט די יודישע אינסטיטוציעס אין זייערע פליכטען.

אזוי איז שוין פון תמיד אן.

פרעמדע שלאגען אונז, די חסידי אומות העולם קאנען פאר אונז העכסטענס אמאל האבען אביסעל רחמנות (אמאל מעהר, אמאל ווינציגער!) העלפען אבער מוזען מיר זיך אליין.

צום בעדויערען מוז מען פעסטשטעלען, אז עס האט דער יודישער געזעלשאפט נאכגעלאזען דער אינטערעס פאר דעם גורל פון די פליטים. ס'איז שוין אזוי דער סדר פון דער וועלט. אנ'אומגליק דערשיטערט אין ערשטען מאמענט, אויך דעם זייטיגען מענשען און דערוועקט אין איהם רחמנות פאר דעם אומגליקליכען, מיט דער צייט ווערט אבער דער אומגליקליכער א לאסט פאר דער סביבה.

בנוגע די דייטשע פליטים טאר דאס אבער נישט געשעהען, מיר טארען נישט דערלאזען, אז עס זאל זיך ביי אונז וועקען אזא געפיהל. דאס אומגליק האלט זיך א לאנגע צייט, שוין מעהר ווי א יאהר און טאקע דערפאר מוז מען זיך איהם אנטקעגענשטעלען מיט טאפעלטער ענערגיע.

מיר מוזען העלפען דעם דייטשען פליט, וועלכער איז אנגעוויזען אויף דער מאטעריעלער שטיצע פון זיינע יודישע ברידער, וואס דער גורל האט פערשוינט און זיי זיצען זיך רוהיג אין זייערע היימען.

הויך־קאמיסאר דזשעמס מאקדאנאלד האט אונז דערמאנט אן אונזער פליכט. (דמ)

נאך דער קאטאסטראפע מיט די סאוויעטישע פארשער

וועלט־קאנגרעס פון סטראטאספערע־פליהער ווערט די טעג געעפענט אין מאסקווע

אין שייכות מיט דער שרעקליכער קאטאסטראפע מיט דריי סאוויעטישע סטראטאספערע־פליערס, קריגט א בעזונדערן אינטערעס די ידיעה וועגען א וועלט־קאנגרעס פון די סטראטאספערע־פארשערס. וואס דארף די טעג פארקומען אין מאסקווע. דאס איז דער ערשטער אינטערנאציאנאלער קאנגרעס, וואס בעשעפטיגט זיך מיט דעם דאזיגען געביט.

צום ערשטען מאל ווערט דא געמאכט דער פרוב אינטערנאציאנאל צו ארגאניזירען דעם פליה אין דער סטראטאספערע און געמיינזאם צוצוגרייטען דעם באדען פאר א גרינדליכער פארשונג, וואס זאל ערלויבען דעם מענש צו „בעטרעטען" די העכערע שיכטען פון דער לופט.

אויפן קאנגרעס וועלען בייזיין אין דער ערשטער ריי די אלע, וועלכע האבען ביזאהער אליין געפרובט ארויפפליהען אין דער סטראטאספערע. דא וועלען זיין פראפעסאר פיקאר און זיין אסיסטענט קאסען, די אמעריקאנישע סטראטאספערע־פליהער און די רוסען גאדונאוו, בירנבוים און פראקאפיעוו. זיי אלע דריי האבען פאר א קורצער צייט געשלאגען א רעקארד דורכדעם, וואס זיי האבען אין א לופט־באלאן דערגרייכט א הויך פון קרוב צוואנציג קילאמעטער.

אויסער די דאזיגע הויפט־העלדען און פיאנערען פון דער סטראטאספערע־פארשונג וועלען זיך אין קאנגרעס אויך בעטייליגען פיל פיזיקער, מעטעאראלאגען, עראדינאמיקער און פארשער אויף נאך פיל אנדערע געביטען, וועלכע האבען נאר א געוויסע שייכות מיט דער פארשונג פון דער סטראטאספערע. אין אלגעמיין, רעכענט מען, וועלען זיך אין קאנגרעס בעטייליגען אנ'ערך פון הונדערט און צוואנציג דעלעגאטען.

דעם פארזיץ וועט ווארשיינליך פיהרען דער בעלגישער געלערנטער פראפ. פיקאר.

דעם רעפעראט וועגען דעם איצטיגען מצב פון סטראטאספערע־פארשונג וועט האלטען דער פליהער בירנבוים. דער דאזיגער רעפעראט וועט ענטהאלטען אנ'איבערבליק איבער די פראקטישע רעזולטאטען, וואס זענען ביזאהער דערגרייכט געווארען.

צוויי אמעריקאנישע געלערנטע וועלען האלטען רעפעראטען וועגען די פראקטישע מעגליכקייטען צו בענוצען די סטראטאספערע און צו שאפען א שטענדיגע און זיכערע קאמוניקאציע אין לופט־באלאנען. אנ'ענגלענדער גילדער וועט רעפערירען וועגען דעם, צי ס'איז מעגליך, אז מען זאל קאנען פליהען אין דער סטראטאספערע אין עפענע עראפלאנען.

ווי בעוואוסט זענען אלע סטראטאספערע־פליהער ביזאהער געפלויגען אין פולשטענדיג געשלאסענע לופט־באלאנען. דארט האבען זיך געפונען ספעציעלע זויער־שטאף־אפאראטען, דורך וועלכע די באלאנען זענען בעזארגט געווארען מיט פרישער לופט פאר די פליהערס. ס'האבען זיך אויך געפונען אפאראטען, וואס האבען אנגעווארעמט די לופט. פראפ. פיקארס לופט־באלאן איז געווען שווארץ בעמאלען, כדי צוצוציהען די זוהן־שטראהלען און אזוי ארום אויף א נאטירליכען אופן אביסעל ווארימער צו מאכען די לופט אינ'ם באלאן.

אינ'ם ענגלישען רעפעראט, וועלכער איז שוין אויסגעארבייט און צוגעשיקט געווארען די איניציאטארען פונ'ם קאנגרעס, ווערט בעוויזען, אז ס'איז זעהר גוט מעגליך און זאגאר פראקטיש איינצוארדענען דעם פליה דווקא אין אנ'אפענעם עראפלאן. די פליהערס וואלטען דאן געטראגען ספעציעלע קליידער, וועלכע וואלטען געהאט אנ'אפאראט צום אטעמען און אנ'עלעקטרישען בעהיצונגס־אפאראט. אזעלכע קליידער זענען שוין געמאכט און אפילו אויסגעפרובט געווארען. צו דעם צוועק האט מען אין א פערמאכטען צימער געשאפען גענוי אזעלכע אטמאספערישע בעדינגונגען, ווי זיי הערשען אויף א הויך פון צוואנציג טויזענד מעטער. דער דרוק פון דער לופט איז דארט אומגעהייער פערקלענערט געווארען. עס האט אויך דארט געהערשט א שרעקליכע קעלט. אין די ספעציעל פרעפארירטע קליידער האט מען אבער נישט געפילט קיין שום קעלט און ס'איז אויך געווען זעהר לייכט צו אטעמען.

א רוסישער רעפעראט בעשעפטיגט זיך מיט די מיליטערישע מעגליכקייטען פון א סטראטאספערע־פליה. ס'ווערט ארומגערעדט די פראגע, צי ס'וועט מעגליך זיין זיך צו דערהויבען אויף אזא הויך און פון דארט אנצוגרייפען די פיינדליכע פאזיציעס, אדער די שטעט.

אין ראטענפערבאנד ווערט איצט געבויט א ריזיגער לופט־באלאן, אויף פליהען אין דער סטראטאספערע. דער דאזיגער באלאן אונטערשיידט זיך בעדייטענד פון די ביזאהעריגע באלאנען און וועט זיין א וואונדער פון דער טעכניק.

די יוגענד נעהמט דאס ווארט...

ענדעקישע יוגענד וויל אויסרייניגען איהר אייגענעם לאגער פון משומדים

דער יונגער ענדעקישער דור בונטעוועט זיך קעגען די אלטע, וועלכע זענען נאך אנגעשטעקט מיט דעם אפשטארבענדען ליבעראליזם. אט פון יענער תקופה פון ליבעראליזם זענען אין ענדעקישען לאגער נאך פערבליבען א גאנצע רייה אנגעזעהענע משומדים, נאפיטען און סתם יודישע רענעגאטען, וועלכע שפילען א וויכטיגע ראל אין דער פארטיי. עס איז אויך צו דערמאנען אזעלכע נעמען, ווי סטאניסלאוו סטראנסקי, יעזשי אר, אירענע פאנענקאוו און נאך אנדערע, וועלכע זענען פון יודישער אפשטאמונג און זענען גלייכצייטיג די אנגעזעהענסטע אידעאלאגען פון ענדעקישען לאגער.

דער לאזונג פון דער יונגער ענדעציע הייסט, אלזא, אין דער ריכטונג אפצורייניגען דעם אייגענעם לאגער פון די דעסטרוקטיווע יודישע איינפלוסען. איינער פון די פיהרער פון דער פויזנער ענדעקישער יוגענד האט איצט פערעפענטליכט א פאליטישע ענונציאציע, אין וועלכער ער שרייבט קלאר און אפען:

„מיר מוזען ענטיודישען אונזער אייגענעם לאגער. ערשט דאס ענטיודישען דעם אייגענעם לאגער גיט דאס מאראלישע רעכט צום קאמף מיט דעם יודענטום. דער דאזיגער לאגער, וועלכער זאגט, אז ער וויל קעמפען מיט יודען, וועלכער קעמפט מיט זיי און טאלערירט גלייכצייטיג אין זיינע אייגענע רייהען משומדים, אדער מענער פון משומדת'טעס, עווענטועל „פולזשידעס" — דער יעניגער קען נישט האבען קיין פרעטענזיע אויף צו ערלעדיגען די יודען־פראגע".

די „ליבעראלע" תקופה אין דעם ענדעקישען לאגער גייט צו ענדע. אויפן ארט פון דער עלטערער גענעראציע קומט די צובונטעוועטע יוגענד, וועלכע האלט פון א קאנסעקווענטען אנטיסעמיטיזם. אלע משומדים און נאפיטען פון ענדעקישען לאגער מוזען שוין בעצייטענס פאקען זייערע טשעמאדאנעס. (א. צ.)

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

מיטוואך 7 פעברואר
כ״ב שבט תרצ״ד

זון-אויפגאנג 7.18
זון-אונטערגאנג 4.23

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאצ־פערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקיעוויטש (קא־פערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), ס. באיארסקי און וו. שאט (פשעיאזד 19), מ. לי־פיעץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער און לאבאדא (11 ליסטאפאד 86).

פון א הארץ-שלאג

(2) פון א הארץ-שלאג איז אין איהר איי־גענער וואוינונג פלוצלינג געשטארבען די 51-יעה־ריגע עמיליא דיק (שעראקאווסקי-גאס 73).

אונבעדינגטער ארעסט פאר אן׳עלעקטרא-טעכניק

(—) משה טארנער, פאמארסקא 4, איז פערמשפט געווארען אויף 4 חדשים אונבעדינגטען ארעסט פאר ערלויבען זיך פערבאטענע מאניפולאציעס ביי דער אינסטאלאציע אין דער וואוינונג פון הענעך גארטסקי אויף נאוואמיעסקא 31.

די פאגאטאוויע ארבייט

(2) די סטאטיסטיק פון דער שטאטישער פא־גאטאוויע אין לאדז באווייזט, אז אין פערלויף פון חודש יאנואר ה. י. האט די „גיכע הילף" ערטיילט הילף אין 705 פאלען, דערונטער 465 פאלען אין שטאט, אין 26 פאלען האט מען ערטיילט הילף זעלבסטמערדער.

פון דער דרוקער קארפאראציע

דינסטאג, דעם 30 יאנואר איז פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג, אויף וועל־כער עס זענען בעהאנדעלט געווארען פערשידענע פראגען.

די וואהלען האבען געגעבען פאלגענדען אויסגאנג: סטארשי — א. ראנדשטיין, פאדסטאר־שי׳ס — ר. טילקא, מ. שייניאק, ה. ראפאפארט, פערוואלטונגס-מיטגלידער — פרעהליך, בראמבערג, באלצערזאק, ציממער און רעזניק. קאנדידאטען: שולעץ, פאמעראנץ און ווייסקאפף. פערטרויאונגס־מענער: סטריקאווסקי, רידלעווסקי און נאוואַ־קאווסקי. שידס-געריכט: פארזיצענדער — מ. שיי־ביאק, באראנאווסקי, וויסקאפף און פעליקס. רעוויז.־קאמיסיע: שווארצמאן, ארכולסקי און וויין.

פון „וויזא"

היינט מיטוואך 9 אווענד וועט אין אייגענעם לאקאל (שענקעוויטש גאס 26) פארקומען א געזעל־שאפטליך גלעזעל טיי, בעת וועלכען נתן ביסטריצקי וועט האלטען א רעפעראט „וועגען טראגיזם פון דער יודישער פרוי אין איהר דערליידונגס-בעוועגונג". דער איינגאנג איז פריי.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!

— I. —

„דאס ליד פון הארץ"

אין די הויפט-ראלען:
Dickie Moore, Betty Graham i Aleksander Carr

— II. —

„דערלויבט אונז צו לעבען"
מיט **Frank Buck**

דער קרן-קימת מוז האבען א נייעם באדען-רעזערוו

פרעסע-קאנפערענץ ביים העברעאישען דיכטער נתן ביסטריצקי

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן פראקלאמירען אין אונזער שטאט דעם מפעל אוסישקין צו זיין 70-יעהריגען יובל, ווײלט אין לאדז דער העברעאי־שער שריפטשטעלער און דיכטער נתן ביסטריצקי. נעכטען איז פארגעקומען ביי ה׳ ביסטריצקי א פרעסע-קאנפערענץ, בעת וועלכער דער דיכטער האט צוו. אנד. געזאגט:

דער ווירטשאפטליכער אויפשוואונג פון ארץ־ישראל האט געגעבען די מעגליכקייט אריינצו־ברענגען אין לאנד אין פערלויף פון 1933 קנאפע 40 טויזענד עולים און דער דאזיגער אויפשוואונג ווערט ווייטער פארטגעזעצט.

ס׳זענען געווען אזעלכע, וועלכע האבען מורא געהאט, אז דער דאזיגער אויפשוואונג זאל נישט ברענגען צו אזא קריזיס, וועלכער האט בעהערשט אין די יאהרען 1925 און 1926 בעת דער פירטער עליה. די מורא איז אבער איבער־געטריבען, ווייל איצט זענען נישט פערהאן קיין אביעקטיווע סיבות, וואס זאלען קענען איבעררייסען דעם וואוילשטאנד אין ארץ-ישראל. דער איצטיגער אויפשוואונג האט א רעאלען באזיס, ווייל די קאפיטאלען, וועלכע זענען געקומען און וועלכע קומען נאך איצט זענען נאציאנאל אינ־וועסטירט. מ׳ווארפט זיך איצט נישט נאר אויף בויען הייזער ווי דעמאלט, נאר ס׳ווערען אינ־וועסטירט און געברענגט אין בעוועגונג פערשידענע צווייגען פון דער אינדוסטריע, ווירטשאפט און ציטרוס-פלאנצונגען.

און דאך, זאגט ה׳ ביסטריצקי, זענען פער־האן שאטען-זייטען אין דעם אויפבוי פון ארץ־ישראל, די דאזיגע שאטען-זייטען רופען ארויס אונזערע בעגרינדעטע זארג. די קאלאניזאציע איז א בעשווערטע, מ׳האט קינסטליך אפגעגרעניצט און צעריסען ארץ-ישראל, אטקעגענומען דעם עבר-הירדן, וועלכער איז פיל גרעסער ווי דאס איצטיגע ארץ-ישראל. עבר-הירדן האט 40 טויזענד קוואדראט-קילאמעטער, בעת דער רעשט ארץ־ישראל נאר 23 טויזענד קוואדראט-קילאמעטער. דער גאנצער עבר-הירדן האט 340 טויזענד נפשות, בעת ארץ-ישראל האט שוין איצט א מיליאן מיט 100 טויזענד נפשות, א חוץ דעם האבען מיר א בעשווערטע געזעצגעבונג ביי די באדען-קניות.

ס׳מאכט דעם איינדרוק, אז

ארץ-ישראל איז פערוואנדעלט געווא־רען אין א תל-אביב׳ער קאנטאן,

דארט האבען מיר אלץ אריינגעלעגט, אפילו חיפה, וועלכע מיר רעכענען פאר אונזער צוקונפטס-שטאט האבען מיר פערנאכלעסיגט. וואלטען די דייטשע פליטים נישט געקומען קיין ארץ-ישראל, וואלטען מיר וועגען חיפה אינגאנצען אפילו נישט געטראכט. די צווייטע שאטען-זייט איז די, וואס די קאלאני־זאציע שטעהט אויף איין פוס. אלץ שטיצט זיך אויף די פאמאראנצען-פלאנצונגען. ווי וויכטיג די פאמעראנצען-פלאנצונגען זאלען נישט זיין, טאר מען זיך נישט שטיצען אויף איין ווירטשאפטליכען צווייג.

א ווייטערדיגע שאטען-זייט איז

די שפעקולאציע אויף באדען

אין די לעצטע יאהרען. דאס איז א גרויזאמע ער־שיינונג. בעת אין תל-אביב האט מיט א יאהר צו־ריק א דונאם באדען געקאסט 40 ביז 50 פונט, קאסט ער איצט הונדערטער פונטען, אין פערבינ־דונג דערמיט קומט די שפעקולאציע אויף דירות. אין דער הינזיכט קומען פאר גרויזאמע ערשיינונגען. אויב ס׳וועט ווייטער אזוי גיין, וועט תל-אביב, חלילה, פערוואנדעלט ווערען אין א סדום, וואו איין מענש האט קיין שום רחמנות נישט אויפ׳ן צווייטען.

ווייטער מוזען מיר האלטען אלס שאטען־זייט די לאגע פון די באדען-קניות אין די לעצטע 3 יאהר. אמת, ס׳זענען געמאכט געווארען קניות אויף 145 טויזענד דונאם.

דאס וואלט געווען שוין נישט אזוי שלעכט, הגם אין די יאהרען 1921, 1923 און 1929 זענען איינגעקויפט געווארען פיל מעהר, אבער די מעשה דערפון איז וואס 88 טויזענד דונאם פון די 145 זענען געקויפט געווארען דורך יודען פון יודען און דערביי זענען געווען אזעלכע ערשיינונגען, אז דער באדען איז אדורכגעגאנגען דורך 8 אדער 9 קויפער. אזוי ארום האט זיך דער בעזיץ פון יודי־שען באדען אין די לעצטע 3 יאהר זיך נאר

פערגרעסערט מיט 57 טויזענד דונאם

וואס זענען געקויפט געווארען פון אראבער, אבער אויך פון די 57 טויזענד האט דער פריוואטער קאפיטאל געקויפט 22 טויזענד דונאם און די רעשט 35 טויזענד האט געקויפט דער קרן-קימת.

די אלע ערשיינונגען רופען ארויס די זארג, אז די קאלאניזאציע זאל נישט זיין קיין אויסגע־קרומטע, וואס וואלט זיך שלעכט אפגערופען אויף דער צוקונפט. אין ישוב הערשט די מיינונג, אז די נישט-געוואונשענע ערשיינונגען קומען דערפון וואס די באדען-טראנזאקציעס ווערען אדורכגעפיהרט דורכן פריוואטען קאפיטאל, וועלכער איז אגב אויך זעהר וויכטיג.

ארץ-ישראל קען פריהער נישט ווערען קיין לאנד פון עמיגראציע ביז זי וועט נישט ווערען קיין לאנד פון קאלאניזאציע, דער באדען מוז צו־ערשט צוגעגרייט ווערען, אז ער זאל פעהיג זיין אויפצונעהמען די עמיגראנטען, דער פריוואטער קאפיטאל קען דאס נישט טון,

נאר דער נאציאנאלער קאפיטאל

וועלכער קויפט באדען אין לעדיגע ערטער, מאכט אלע פרובען צו בעפרוכפערען די ערד. דער קרן־קימת האט אבער בעשרענקטע מעגליכקייט צוליב מאנגעל אין נאציאנאלען קאפיטאל, די הכנסות זענען שטארק געפאלען און אהן דעם נאציאנאלען קאפיטאל קען מען אין ארץ-ישראל נישט פיהרען קיין ריכטיגע קאלאניזאציע-ארבייטען.

מיר מוזען אלזא פערשטארקען די נאציא־נאלע קאפיטאלען אויב מיר ווילען זעהען ארץ־ישראל אלס לאנד פון עמיגראציע, אויב מיר ווילען, אז ס׳זאל נישט איבערגעריסען ווערען דער וואוילשטאנד פון לאנד. מ׳קען איצט גינסטיג קויפען באדען, וועלכער זאל זיין גינסטיג סיי פאליטיש און סיי סטראטעגיש, דער נאציאנאל-פאנד האט אבער נישט קיין געלד.

דער ווערט פון בעזיץ, וועלכען דער קרן-קימת האט איצט אין ארץ-ישראל בעטרעפט 3 מיליאן פונט.

די חובות בעטרעפען 600 טויזענד פונט און דער קרן-קימת ווערט געהאלטען פאר א זעהר סאלידען בעל-חוב, אין די לעצטע יאהרען זענען בעזעצט געווארען אויפ׳ן באדען פון נאציאנאל פאנד 2000 משפחות, די קאלאניזאציע-ארבייט איז נאך אין די לעצטע יאהרען געווען גענוג שטארק דערפאר, ווייל דער קרן-קימת האט נאך געהאט א באדען־רעזערוו פון 35 טויזענד דונאם אין וואדי-האווא־רים, וועלכע זענען לעצטענס פערטיילט געווארען, איצט איז נאך געבליבען דער איינציגער רעזערוו־באדען פון 35 טויזענד דונאם אין עמק זבולון אין הינטערלאנד פון חיפה, דאס היט דער ק״ק שטארק אפ, ווייל פון דעם דאזיגען הינטערלאנד איז אפהענגיג די ענטוויקלונג פון חיפה, ס׳איז שוין אנגעהויבען געווארען עפיס צו טון אין דעם שטאטישען און אינדוסטריעלען טייל פון עמק זבולון, וואו קאפיטאליסטען פאכטען איצט באדען פון קרן-קימת. דער קרן-קימת בלייבט אלזא אהן איין דונאם רעזערוו-באדען. דער פועל-יוצא דערפון איז, מיר מוזען שאפען א נייעם באדען־רעזערוו,

דער מפעל אוסישקין.

וועלכער ווערט איצט פראקלאמירט אין לאדז איז נישט עפיס אנדערש ווי א נייע ערא־בערונג פון באדען אין ארץ-ישראל. מיר פיהרען איצט אונ־טערהאנדלונגען וועגען א גרויסע באדען-קניה. די אונטערהאנדלונגען קענען אבער נישט פערענדיגט ווערען ביז ס׳וועט נישט געזעהען ווערען דער ערפאלג פון מפעל אוסישקין. דאס שאפען פון כפר אוסישקין, איז נישט געמיינט דאס שאפען פון עפיס א קליינע זידלונג, נאר א גרויסער ענין, וואו מ׳וועט דארפען בעזעצען הונדערטער משפחות פון אלע שטאנדען.

דער באדען, וועלכע ווערט איצט אונטער־האנדעלט פאר כפר אוסישקין קאסט 13 פונט א דונאם, אויף בעזעצען א משפחה וועט מען דאר־פען 25 דונאם. מ׳קען זיך דעריבער פארשטעלען וויפיל געלד דער קרן קימת דארף ווען מען וויל בעזעצען הונדערטער משפחות. דער קאנטיגענט פאר פוילען איז 2000 דונאם צו 13 פונט. לאדז דארף אויף דעם צוועק געבען 30 טויזענד זלאטעס און די ארבייט אין האנדעלס-שטאט וועט זיכער נישט ענטוישען און וועט געבען מעהר וויפיל ס׳איז אויף איהר ארויפגעלעגט געווארען.

גענענה!

צו קויפען א לאס אין דער בעריהמטער קאלעקטור

ס. יאטקא

פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66

ג. מיניסטער קלארנער אין לאדז

ער וועט קאנפערירען וועגען דעם בוי פון וואסער-לייטונג, גאזאווניע און שולען

(2) היינט קומט קיין לאדז דער געוו מי־ניסטער קלארנער, דער איצטיגער פרעזעס פון ארבייטס-פאנד. איהם וועט בעגלייטען דער נא־טשעלניק פון דער ארבייטס-אפטיילונג ביים מיניס־טעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ, ה׳ גרינ־וואלד.

דער בעזוך פון די הויכגעשטעלטע געסט אין אונזער שטאט שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער פעראָרדנונג וועגען בעשעפטיגען ארבייטס־לאזע. די פראגראם-ארבייטען פון ארבייטס-פאנד פאר׳ן יאהר 1934 זענען שוין פערענדיגט.

די געסט וועלען אפהאלטען א קאנפערענץ מיט׳ן לאדזער וואיעוואדע וועגען בוי פון דער היגער וואסערלייטונג, דעם בוי פון דער גאזאווניע, שולען, די רעגולאציע פון טייך יאשיען און דעם בוי פון שאסעען און וועגען אויף וואס עס זענען בעשטימט די געלדער פון ארבייטס-פאנד.

סוחרים אלייז וועלען היטען,

מען זאל נישט האנדלען נאך די בעשטימטע שעה׳ן

(2) מיר ווערען אינפארמירט, אז די לאדזער סוחרים-פעראיינען האבען אונטערגענומען אן אַק־ציע אין דער ריכטונג, אז די סוחרים אליין זאלען גענוי אפהיטען די פארשריפטען וועגען די האנ־דעלס-שעה׳ן און די זונטאג-רוה.

די הויפטאוויקעס פון די בעזונדערע בראנ־זשעס האבען בעשלאסען צו שאפען א ספעציעלע קאמיסיע פון סוחרים, וועלכע וועלען דורכפיהרען א קאנטראלע אין די געשעפטען מיט׳ן ציל צו צווינגען די איינגענטימער זיי זאלען נישט עובר־זיין אויף די פערפליכטענדע האנדעלס-שעה׳ן.

אין פאלען, ווען ס׳וועט פעסטגעשטעלט ווערען, אז מ׳האנדעלט נאך די בעשטימטע שעה׳ן, וועט די קאמיסיע צונויפשטעלען א פראטאקאל, וואס וועט איבערגעגעבען ווערען דער אדמיניס־טראטיווער מאכט, וועלכע וועט פערמשפט׳ן דעם סוחר צו שטראף.

דער מאָרד איבער יוסף פּזשיטולניק

דער נעכטיגער פּראָצעס געגען „געלען משה", זיין ברודער בערל און זייערע אָנהענגער

(2) דער טאַנץ־זאַל אויף פּאַמאַרסקאַ 43 איז אין דער נאַכט פון 11 אויפן 12. פעברואַר פ. י. געווען דאָס אָרט, וואו עס איז פאָרגעקומען דער שוין באַריהמטער מאָרד פון אונטערוועלט.העלד יוסף פּזשיטולניק.

דער מאָרד האָט, ווי בעקאַנט, אין זיין צייט אויפגערודערט תאלב לאָדז און די גאַנצע אונטער־וועלט איז געשטעלט געוואָרן אויף די פיס אין צו־זאַמענהאַנג מיט דעם דאָזיגן בלוטיגן אקט.

יוסף פּזשיטולניק (ליביצקי) איז אויף באַלוט און אַלט־שטאָט געווען בעקאַנט אַלס אַ גבור, אַזאַ שטאַרקער, פאַר וועלכן עס האָבן געציטערט גרויס און קליין. דערביי איז ער אָבער געווען געאַכט ביי אַ טייל פון די מענשן, צווישן וועלכע ער האָט זיך אויסגעלעבט, בעזונדערס האָבן מענשן איהם געשעצט פאַר זיין גוטהאַרציגקייט, וואָס ער האָט גאַנץ אָפט אַרויסגעוויזן בנוגע אָרימע לייט. זיין אויסערגעוועהנליכען כוח האָט יוסף פּזשיטולניק נישט זעלטן געשטעלט צו דינסט פאַר אומבעהאָל־פענע יחידים, וועלכע זענען אין גאַס בעשוועלט גע־וואָרן דורך גוי'ישע כוליגאַנעס. אַ יידישן לאַבוז האָט ער אַוודאי נישט געשוינט.

דאָס אָרט, וואו יוסף ליביצקי פלעגט אָפט פאַר־ברענגען זיין פרייע צייט איז געווען שפייזערס טאַנץ זאַל אויף פּאַמאַרסקאַ 43, וואו עס קומען על פי רוב זיך [illegible] געסט פון צוויפעלהאַפטער אויפּ־פיהרונג.

אין דער קריטישער נאַכט זענען יוסף פּזשי־טולניק צוזאַמען מיט זיין ברודער לייב געווען די הויפּט־מחותנים פון אַ פאַרוויילונג, וואָס איז דורך זיי אָרגאַניזירט געוואָרן לטובת די ברידער פּיבושע־וויטש, וועלכע זענען דאַמאָלס אַרעסטירט געוואָרן צוליב ענטדעקטן סקאַנדאַל מיט'ן אויסקויף־געלד וואָס זיי האָבן פאַרלאַנגט פון קצבים אין שעכט־הויז.

אויף דער דאָזיגער פאַרוויילונג אין זאַל פּאַמאַר־סקאַ 43 איז צווישן אַנדערע אויך געקומען משה־וואָלף נוסבוים און זיין ברודער בערל, וועלכע וואוי־נען אויף קרוטקאַ־באַלוט 6. די ברידער נוסבוים זענען פאַרביסענע שונאים פון די ברידער יוסף און לייב ליביצקי, ווייל ביידע האָבן זיי געהערט צו דער קאָנקורענץ־באַנדע, פון וועלכער עס איז אַרויס געקומען דער מערדער פון משה משיחל, וועלכער איז ערמאָרדעט געוואָרן דורך גנאַט'ן. אַ ספּעציעלע שנאה האָט געפיהלט צו די ברידער ליביצקי משה־וואָלף נוסבוים, וועלכער איז בעקאַנט אַלס „געלער משה" און האָט אונטער זיך אַ פאַרגאַנגענהייט פון אַ געפעהרליכן פאַרברעכער.

אין מיטן פון דער פאַרוויילונג האָט יוסף פּזשיטולניק פאַרבעטן צום טאַנץ אַ געוויסע ביילע גרינשפּאַן, וועלכע האָט צווישן אַלע געשמ'ט אַלס די כלה פון געלען משה. אין מיטן טאַנצן האָט משה־וואָלף גרינשפּאַן מיט באַסט זיך דערנעהנטערט צום טאַנצענדיגן פּאָרל, ווילענדיג יוסף פּזשיטול־ניק'ן „אָפּשלאָגן" זיין פּאַרטנערין.

יוסף פּזשיטולניק האָט מיט אַ שפּאָטיש שמיי־כעלע נישט געוואָלט אָפּטרעטן דעם „געלען משה" זיין כלה. דער אָפּזאָג האָט נוסבוים'ען שוין אַריינגע־בראַכט אין גרעסטען צאָרן. ער האָט דאַן אַרויסגע־צויגן פון דער טאַש אַ לאַנג קצב'יש מעסער און איידער עמיצער האָט בעוויזן זיך צו אָריענטירן אין וואָס עס געהט, האָט דער „געלער משה" שוין געהאַט פּזשיטולניק'ן „אַריינגעפּעצט" דאָס מעסער אין האַרץ אַריין, פּזשיטולניק איז געפאַלען אויף דער ערד.

בעמערקענדיג דאָס, איז יוסף פּזשיטולניק'ס ברודער לייב צוגעלאָפן צו נוסבוים'ען מיט אַ גע־שריי. דעם „געלען משה'ס" חברים האָבן אָבער אָפּ־געוועהרט דעם אַנפאַלער פון לייב ליביצקי'ס כעס, אַז לייב האָט אָנגעהויבן מיט זיך צו אַמפּערן, איז אונטערגעשפּרונגען דעם געלען משה'ס ברודער, דער 17־יעהריגער בערל נוסבוים, וועלכער האָט מכבד געווען אויך לייב ליביצקי'ן מיט איינִיגע טיפע מעסער־שטעך.

דאָס האָט שוין אַרויסגעבראַכט פון די כלים די אָנהענגער פון פּזשיטולניק'ן, זיי האָבן זיך דאַן געוואָרפן מיט באַסט אויף נוסבוים'ס באַנדע און אויפ'ן טאַנץ־זאַל האָט זיך [illegible] צופּלאַקערט אַ נייע בלוטיגע מלחמה, כאָטש אויף דער ערד זענען שוין געלעגן צוויי שווער־פאַרוואונדעטע, וואָס פון זייערע וואונדען האָבן זיך געשאָסן טייכן בלוט.

ווער ווייסט, צו וואָס דאָס געשלעג צווישן די ריוואַליזירענדע באַנדע וואָלט דערפיהרט, ווען נישט דער פאַקט, וואָס עס איז אַלאַרמירט געוואָרן פּאָליציי, אַ דאַנק, וועלכע די שלעגער זענען אין גרויס בהלה צעטריבן געוואָרן. צווישן די אַנטלאָפענע זענען אויך געווען דער „געלער משה" מיט זיין ברודער.

די פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַ [illegible], וואָס האָט געבראַכט די געוואונשטע פּעולה. די 2 מערדע־רישע ברידער נוסבוים זענען געכאַפּט געוואָרן. אָבער אינמיטן וועג צום קאָמיסאַריאַט, איז דער געלער משה עוקר געווען. אין אַ פּאָר טעג אַרום איז ער ווידער פאַרהאַלטן געוואָרן. דאָסמאָל שוין אויף פעסט.

אינצווישן האָט די אַרויסגערופענע פּאָגאָ־טאָוויע אָפּגעפיהרט יוסף פּזשיטולניקען מיט זיין ברודער אין שפּיטאָל אַריין. יוסף פּזשיטולניק איז פון קראַנקען בעט שוין נישט אויפגעשטאַנען; דעם ברודער לייב ליביצקי איז געלונגען אָפּצוראַטעווען.

די אויספאָרשונג, וואָס איז אונטערגענומען געוואָרן, האָט אַרויסגעוויזן, אַז משה וואָלף נוס־בוים איז שוין עטליכע מאָל בעשטראָפט געוואָרן פאַר פאַרברעכענס, צווישן אַנד., פאַר אויספּרע־סן געלד פון אַ „שטענצערקע", פון זאַל פּאַ־מאַרסקאַ 43.

דער „געלער משה" איז, פאַרשטעהט זיך, צו־זאַמען מיט זיין ברודער צוגעצויגן געוואָרן צו פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַרן מאָרד איבער יוסף פּזשיטולניק. צוזאַמען מיט די נוסבוים'ס זענען אַוועק געזעצט געוואָרן אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק דער 23־יעהריגער בערקאָווסקי, דער 27־יעהריגער משה טייטעלבוים און דער 20־יעהריגער בעריל גרייצער. די דאָזיגע יונגעלייט זענען אויך אָנגע־קלאָגט געוואָרן אין מיטבעטייליגונג אינ'ם מאָרד פון יוסף ליביצקי'ן און אין שטעכן זיין ברודער לייב.

נעכטן האָבן די אָנגערופענע פאַרזאַנען גע־האַט דעם פּראָצעס, וועלכער איז אין דער שטאָט געווען די סענסאַציע פון טאָג. דעם פאָרזיץ פון טריבונאַל האָט געפיהרט ריכטער איליניטש, אַסע־סאָרען זענען געווען די ריכטער אַלשעווסקי און כאָוולאָווסקי. פּראָקוראָר — דראָשער. אַלס פאַר־טיידיגער זענען אַרויסגעטרעטן די אַדוואָקאַטן דיעטשינסקי, ציממערמאַן, שעסקין, וואַכטעל און שער־מאַן. אַלס ציוויל־מאָהנער איז אַרויסגעטרעטן דער אַפּליקאַנט פּאַוועל בערמאַן, וועלכער האָט געפאָ־דערט דעם מאָראַלישן 1 זלאָטי פאַר דעם לעבען פון יוסף ליביצקי און 99 זל. אַלס מאַטעריעלע ענטשעדיגונג פאַרן פאַרוואונדעטע לייב ליביצקין. די ציוויל־תביעה איז דורכן געריכט אָנגענומען געוואָרן.

בעת די געריכטס־פאַרהאַנדלונגען האָט משה וואָלף נוסבוים זיך מודה געווען אין דער שולד, ערקלערענדיג, אַז ער האָט געהאַנדעלט אין שוץ פון זיין אייגענעם לעבען און אין שוץ פון לע־בען פון זיין ברודער. ער, נוסבוים, איז צו דער בלוטיגער טאַט פּראָוואָצירט געוואָרן דורך יוסף לי־ביצקי'ן. דער „געלער משה" האָט אויך בעטענה'ט פאַרן געריכט, אַז ער האָט נישט בדעה געהאַט צו דערהרג'ענען ליביצקי'ן; ער האָט נאָר אַרויסגע־כאַפּט דאָס מעסער, כדי אָפּצושטראַשן דערמיט זיין געפעהרליכן שונא. ווען ער וואָלט דעמאָלט נישט געשטאָכן ליביצקי'ן און זיין ברודער, וואָל־טען יוסף פּזשיטולניק מיט זיין ברודער איצט גע־זעסן אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק און ער וואָלט געווען דער ערמאָרדעטער און דאָס טאָקע פון לי־ביצקי'ס הענד. משה וואָלף נוסבוים האָט דערביי נישט פאַרפעהלט אָנצוווייזן פאַרן געריכט, אַז די חברים פון די ברידער ליביצקי זענען געפעהרליכע אַלפאָנסן און זיי זענען אָנהענגער פון די גנב'ישע „היך־תורה'ס".

דעם „געלען" משה'ס ברודער, בערל נוסבוים, האָט זיך אין דער שולד נישט מודה געווען, ער־קלערענדיג, אַז ער האָט געוואַלדיג מורא געהאַט פאַר ליביצקי'ן. אינמיטן טאַנצן איז ער פון יוסף ליביצקי'ן געשטויסן געוואָרן מיט'ן פוס, דערפאַר, ווייל ער, בערל נוסבוים, האָט נישט געוואָלט קוי־פען קיין בראָנפן. אין אַלגעמיין האָט ער יוסף פּזשיטולניקען אויסגעמיטען.

אויך די איבריגע אָנגעקלאָגטע האָבן זיך נישט מודה געווען. אַלע האָבן זיי געזאָגט, אַז בעת דעם שרעקליכן פאַל זענען זיי צופעליג גע־ווען אין טאַנץ־זאַל.

קיין אורטייל איז נאָך נישט אַרויסגעטראָגן געוואָרן.

●● קאַמעראַל־טעאַטער, אַל. 1. מאַי № 2 ●●

פרייטאַג, דעם 9 לוטי הייבט אָן שפּילן דער וואַרשאַווער־פּאַוויליאָן־טעאַטער אונטער דער אָנפיהרונג פון בעקאַנטן אַרטיסט

חיים סאַנדלער

צו דער ערעפנונג ווערט געשפּילט דער גרעסטער ביהנע־רעפּערטואַר

„דער אורטייל"

אין 3 אַקטן, און 8 בילדער פון ס. לעווויטינאַ.

צוויי וועלטען דאָס לעבען פון דער רוסישער מאַכט און דאָס פאַלן פון צאַריזם.

צאַריזם און רעוואָלוציע!

(גענויערעס אין די ווייטערדיגע אַנאָנסען.)

לאָדזער פערזיכערונגס־אַנשטאַלט

פערלאַנגט צו בעשטימען אָפּצאָהל פאַר דינסטען 6 זל. אַ חודש

(2) ווי בעקאַנט, איז די הויך פון'ם אָפּצאָל אין דער אַנשטאַלט פאַר סאָציאַלער פערזיכערונג פאַר דינסטען, נאָך נישט בעשטימט געוואָרן.

איצט ווערן מיר געוואָר, אַז די לאָדזער אַנשטאַלט, צוזאַמען מיט דער וואַרשאַווער, האָבן זיך געווענדעט צום מיניסטער פאַר געזעלשאַפטלי־כער שוץ וועגן בעשטעטיגען די הויך פון אָפּ־צאָהל פאַר דינסטען פון 6 זל. אַ חודש, אומאָפּ־הענגיג פון דער הויך פון געהאַלט.

מעהל־ און קלייען־טראַנזאַקציעס אויף דער בערזע

ווערן בעפרייט פון אומזאַץ־שטייער

(2) די לאָדזער פינאַנץ־קאַמער האָט נעכטן דערהאַלטן פון פינאַנץ־מיניסטעריום אַ פאַראָרד־נונג וועגן בעפרייען פון אומזאַץ־שטייער די טראַנזאַקציעס פון מעהל, פּעשע און קלייען פון פּוילישער אויסאַרבייטונג. אויף די זאַק מעהל דאַרפן אָנגעוויזן ווערן די שטאַנדאַרטען. די קלענסטע טראַנזאַקציע, (וואָס מוז אונבעדינגט דורכגעפיהרט ווערן אויף דער תבואה־בערזע), וואָס גענעסט פון דער דאָזיגער הנחה, מוז בע־טרעפן אין מעהל 2500 קילאָ, אין קלייען 5000 קילאָ.

שרעקליכער פאַרפאַל מיט א יוד. מיידעל

אין שפּיטאַל שוו. אַלעקסאַנדריאַ

נעכטען איז די אומגליקליכע געשטאָרבען

די 20־יעהריגע פרימעט יאַקובאָוויטש, אַ דינסטמעדעל איז קראַנק געוואָרן אויף אַ הויט־קראַנקהייט, צוליב וואָס מ'האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל שוו. אַלעקסאַנדריאַ.

אין שפּיטאָל האָט זיך דאָס מעדעל אַוועק־געשטעלט ביים אויוון וואַרימען, פּלוצלינג האָבן זיך אָנגעצונדן די קליידער און איז אַרומגעכאַפּט געוואָרן פון די פלאַמען, פון וואָס זי האָט בע־קומען שווערע בראַנד־וואונדן אויפ'ן גאַנצן קערפּער. מ'האָט דאַן די קראַנקע איבערגעפיהרט אין שפּיטאָל שוו. יוזעפאַ, און עהרנעכטן, מאָנ־טאָג, איז זי אין שרעקליכע יסורים געשטאָרבן. נעכטן איז זי געקומען צו קבורה, אַ דאַנק די בעמיהונגען פון „חסד של אמת" איז זי נישט נצפּלמסט געוואָרן.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

באַנדאַזשן, גאָרסעטן, אָר־טאָפּעדישע אַפּאַראַטן אַלער אַרט. לייבטע פּלאַט־פוס־איינלאַגן נאָכן פוס־אַבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאַווער 119, טעל. 231-81

טרייסט־געווינסען אויף 100 טויזענד זל.

פאַר די שפּילער פון קאַפּיטאַלס קאָלעקטור

גוי מיר ווערן געוואויר איז אין לעצטען ציהונגס־טאָג פון דער 4־טער קלאַס 28־טע לאָ־טעריע געפאַלען אין דער פּאָפּולערער און גליק־ליכער קאָלעקטור פון קאַפּיטאַל, פּרעמיעס אויף 100 טויזענד זל. דאָס איז אַן אָנגענעהמע איבערראַשונג פאַר אַ סך שפּילער און גלייכצייטיג אַ חשק פאַר די אויסדויערנדע שפּילער פון דער פּאָפּולערער קאָלעקטור ווייטער צו שפּילען.

דאָס איז צוגלייך דער געקרוינטער אָנהויב און פאַרענדיגונג פון דער סעריע געווינסען אויף אַ סך מיליאָנען, וואָס זענען געפאַלען אין אונזער גליקליכער קאָלעקטור.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — — —	87.25
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע —	42.75
4 " האָלאָרובקאַ —	53.75
7 " סטאַביליזאַציע (אמ.)	58.00
8 " וואַרשאַווער פאַנד־בריף	54.50
8 " לאָדזער " "	50.50
ענגלישער פונט — — —	27.43
דאָלאַר – אָפיצ. – 5.56 נישט אָפיצ. –	5.48
גאָלד־דאָלאַר — — — —	8.93
גאָלד־רובל — — — —	4.63
דייטשער מאַרק — — —	2.10

שטוב־גנבות

(2) רחל קאַמפּינסקאַ (באַוואַמיעסקאַ 9) האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז מ'האָט פון איהר וואוינונג אַרויס'גענב'עט אַ פוטער, מלבושים, וועש און אַנדערע געגענשטאַנדען, אין אַלגעמיינעם־ווערט פון 3300 זל.

פון אברהם ענדזועל'ס וואוינונג (פּיעטריקאַ־ווער 200) איז צוגע'גנב'עט געוואָרן וועש און גאַרדעראָב פאַר 1500 זל.

ביי פראַנטשישעק וואַלטשאַק (קאַנטנאַ 2) האָט מען צוגע'גנב'עט וועש און הלבשה אין דער ווערט פון 1300 זל.

צו דער אַלגעמיינער אויפ־מערקזאַמקייט!

עס ווערט אַלעמען מיטגעטיילט, אַז שוין אין קורצען וועט פאָרקומען די ציהונג פון דער 1=טער קלאַס 29 מלוכה־לאָטעריע און וועט דויערן 4 טעג. עס וועלען ווערן אויסגעלאָסוועט 12000 געווינסען מיט דעם הויפּט־געווינס 100,000 זל. בראש. לאָזט קויפט יעדער ווי געוועהנליך אין דער בעריהמטער קאָלעקטור ס. יאַטקאַ (פּיעט־ריקאָווער 22 און 66) וועלכע איז שוין איבעראַל בעקאַנט פון די אָפטע און גרויסע געווינסען;

פון יודישען טעאַטער „פילהאַרמאָניע"

היינט, מיטוואָך אָוונד ווערט געשפּילט צום לעצטען מאָל די פּיעסע „די אייביגע כלה" מיט וויערא קאַניעווסקאַ און פּאַול ברייטמאַן אין די הויפּטראָלען.

פרייטאַג ווערט געגעבען אַלס פּרעמיערע „דער אורטייל" מיט די געסט אין די הויפּטראָלען.

יודיש=טעאַטער אין „קאַמעראַל"

פרייטאַג הייבט אָן אין „קאַמעראַל"־טעאַטער גאַסטראָלירן אַ יידישע טרופּע אונטער דער אָנפיהרונג פון חיים סאַנדלער.

אַלס ערשטע פּרעמיערע שטעלט די טרופּע די בעקאַנטע פּיעסע „דער אורטייל".

פון די פּוילישע טעאַטערס

אין שטאָטישען פּוילישען־טעאַטער ווערט היינט אין אָוונד געשפּילט — „איוואָר קרויגער".

* * *

אין פּאָפּולאַרני־טעאַטער ווערט היינט אין אָוונד געשפּילט די אָפּערעטע „האָטעל אימפּעריאַל".

ד"ר העלער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.

זונטאַג פון 11–2 מיטאָג.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזן

אויף די חורבות פון יודישע עקאנאמישען לעבען אויף דער פוילישער פראווינץ

בלאַכאַרזשעס

אין בלעכערייפאך איז דער יודישער עלעמענט אַלעמאָל געווען בכבודיג פערטרעטען. מיר האָבען דאַ אין זין די גרעסערע שטעט, וואָס שייך קלענערע שטעטלעך, שטייט דאָך דאָס פאך אין כמעט אויסשליסליך אין יודישע הענד.

פרנסה האָט דער קליינשטעטלדיגער בלאַכאַרזש בעצויגען נישט פון אויספערטיגען א מעסטעל צו וואַסער אָדער א קליה צו אַ קאַנאַנדעל, נאַר פון דעקען און שמירען דעכער און נישט אַזוי ווייט פון איינבאַכע וואַרן־בנינים, ווי הויפטזעכליך פון קאַשצאַלען. די אַרבייט איז טאַקע געווען א שווערע, פערבונדען מיט סכנות נפשות, מ'האָט אָבער דערביי גוט פערדינט, יעדער שטעטלדיגער בלאַכאַרזש האָט שוין געהאַט זיינע עטליכע קאַשצאַלען, וועלכע זענען אגב איבערגעגאנגען בחזקה פון איין דור צום אַנדערען.

זענען אָבער אונטערגעקומען נייע צייטען און מיט דער היטלעריסטישער מגפה האָבען זיך אָנגעהויבען אַנצושטעקען אויך די גלחים פון די שטעט און שטעטלעך, זיי האָבען פלוצלונג איינגעזעהן, אַז ס'איז אַ חלול השם, אַז אַ פיס פון א יודישען בלאַכאַרזש זאָל טרעטען אויפ'ן דאַך פון אַ קריסטליכען מקום קדוש. האָט מען טאַקע לעצטענס, ווי לויט עפּעס א בעפעהל פון אויבען, צוגענומען און פיל גענומען די אַרבייט פון יודען און זי איבערגעגעבען ספּעציעל אַראָפּגעבראַכטע פון די גרויסע שטעט קריסטליכע בעלי מלאכות.

געפונען זיך דעריבער דער רוב יודישע בלאַכאַרזשעס פון דער פראווינץ צוליב'ן פערלירען דעם וויכטיגסטען טייל פון זייער פרנסה און אַ פערצווייפעלטע לאַגע.

שווייגערס

צווישען יודען זענען אַמאָל געווען א סך שווייגערס, כמעט זאָגן עהען פּראָצישען הויף איז געזעסען אַ יודישער פאַכטער, און גרעסערע הויפ'ן אַפילו צו 2—3, די שווייגערס האָבען זיך גוט געלעבט, פיל האָבען פעראיבעריגט געלד.

האָבען דאָס נישט געקענט פערטראָגען די ענדעקעס, זיי האָבען אויפגעהויבען א געוואַלטיגע העטץ־קאַמפּאַניע פאַר אַנטי־יודישען די מילך־ווירטשאַפט. אונטערן דרוק פון דער דאָזיגער קאַמפּאַניע זענען טאַקע פיל יודישע שווייגערס פערטריבען געוואָרען פון די דערפער און זייער'ע פּאָזיציעס האָבען איבערגענומען קריסטליכע. אַ חוץ דעם האָבען די פּריצים און פויערים פערלייגט אַ ברייטע נעץ מאָטעראָפּ - איינגעאָרדענטע קאָאָפּעראַטיווע מעלקעריען. אָט די דאָזיגע קאָאָפּעראַטיוו האָבען שוין פעריאָגט פון די דערפער דאָס לעצטע רעשטעל יודישע פּאַכטערס אַזוי, אַז אין איצטיגען מאָמענט איז העלפען וואו נאָך צו טרעפען אין אַ דאָרף אַ יודישען שווייגער.

דער טיפּ יודישער דאָרף־שווייגער שטאַרבט אַלזאָ אָפּ, איבערלאָזענדיג נאָך זיך אַ רייכען שטאָף אין דער יודישער לעגענדע און אַפּאָריזם.

צינזביקעס

אין יעדען שטעטעל זענען געווען עטליכע יודישע קאַפּיטאַליסטען וועלכע האָבען אַליין נישט געפיהרט קיין געשעפטען, נאַר געהאַט זייער געלד

שטיין אויף די היפּאָטעקען ביי די אָרימע פּריצים, ס'זענען אויך געווען אַזעלכע קאַפּיטאַליסטען, וועלכע האָבען זאָגאַר אַליין אויך געפיהרט געשעפטען, נאָר האָבענדיג פונדעסטוועגען פרייע קאַפּיטאַלען האָבען זיי אויך די דאָזיגע איבריגע קאַפּיטאַלען לאָקירט אין די פּריצישע גיטער, ס'האָבען זיך אַפילו אויך געפינען אַזעלכע סוחרים, וועלכע האָבען געמוזט אָוועקבאָרגען אַ פּריץ אַ גרויסע סומע בכדי ער זאָל מיט זיי וועלען האַנדלען און זיי בעפרידיגען לגבי אַנדערע סוחרים.

אַלזאָ כמעט אַלע שטעטלדיגע יודישע נגידים האָבען געהאַט שטיין זייערע פערמעגענס ביי די פּריצים אויף די פּאַלוואַרקישע היפּאָטעקען, זיי זענען זיכער געווען מיט זייערע קאַפּיטאַלען, ציגזען האָבען זיי בעקומען, האָט מען געלעבט און געלאַבט.

און נישט בלויז די נגידים, נאַר אַפילו אויך די אָרימערע שיכטען, קרעמער, בעלי מלאכות און יעדער יוד, וועלכער האָט נאָר אַביסעל אָנגעשפּאָרט געלד געהאַט ליגען, האָט עס אוועקגעטראָגען — אמת נישט צו קיין פּריץ, ווייל די הקפה איז געווען אַ צו קליינע, נאַר צו עפּעס אַ בעקאַנטען פויער, דער פויער האָט פאַר אַזאַ גמילת חסד אַריינגעוואָרפען אַביסעל האָלץ, אַ פיהרל טאָרף, אַ פערטעלע קאָרן, אַ קערצעל קאַרטאָפעל, א הינדעל אויף שבת, אַ האַלבע קוואַרט פּוטער, אַ מאַנדעל אייער.

גאַנץ אַפּט זענען אָט די אַלע אויסגערעכענטע זאַכען, וועלכע האָבען דעם יוד אָפּגעדעקט אַ טייל הוצאות פון דער פרנסה, געווען בלויז אַ צוליגע חלהלע צום אייגענטליכען פּראָצענט. דער חוב איז דאָך געבליבען חוב. אויף אַזאַ אופן האָבען געלעבט אַ שיין ביסעל יודען אין יעדען שטעטעל.

זענען אָבער אָנגעקומען שווערע צייטען אויך פאַר דער לאַנדווירטשאַפט. פיל פּריצים האָבען באַנקראָטירט, זייערע פּאַלוואַרקען זענען ליציטירט געוואָרען לטובת דער באַנק ראָלני און פאַר פערלעגענע שטייערן. די יודישע קרעדיטאָרען האָבען קיין גראָשען נישט בעקומען. די שטעטלדיגע נגידים זענען אין רוב אויסגעשטעלט געוואָרען אויף בעטעל־ברויט.

אויך די יודען, וועלכע האָבען זייער געלד פערבאָרגט צו פויערים האָבען נישט געהאַט קיין בעסערען סוף. דאָ האָט ווידער געווירקט דער מאָראַטאָריום מיט די שולדען־אַמטען, וועלכע האָבען כמעט אַלע פויערים בעפרייט פון זייערע חובות.

ארגוס.

מאָדערנער „קאַזאַנאָווא" אין ווילנא

ווילנא.

קאַזאַנאָווא — דאָס איז דער קלאַסישער דאָן־זשואַן און ליבהאָבער פון אַלע צייטען.

איצט איז אין ווילנא פעסטגעשטעלט געוואָרען אַ יודישער יונגערמאַן, וועלכער פערדינט אויף דעם מען זאָל איהם אָנרופען דער מאָדערנער קאַזאַנאָווא.

דער יונגערמאַן משה זילבערווייס איז אַ דייטשער פּליט, אָבער אַ פּוילישער בירגער.

קומענדיג קיין ווילנא האָט ער זיך איינגעאָרדענט אויף קוואַרטיר ביי אַ פערמעגליכער יודישער פאַמיליע, וועלכע איז בעשטאַנען פון אַ פאָטער, מוטער און 2 יונגע טעכטער.

דער יונגערמאַן, וועלכער פערמאָגט אין זיך די אייגענשאַפט פון שטאַרק געפעלען צו ווערען פרויען, האָט גענומען פלירטעווען הן מיט דער מוטער און הן מיט ביידע טעכטער.

אַלע 3 האָבען זיך פערליבט אין איהם און זענען געווען געגענזייטיג איפערזיכטיג.

אַלע דריי זענען געוואָרען זיינע געליבטע און זיי אַלע פלעגען איהם אָפּגעבען יעדען פרייען גראָשען, וועלכען זיי פלעגען נאָר האָבען.

דער יונגערמאַן האָט זיך אָבער דערמיט נישט בעגרענעצט און האָט גענומען שאַנטאַזשירען אַלע דריי געליבטע פאָדערענדיג ביי זיי וואָס ווייטער אַלץ מעהר געלד און דראָהענדיג מיט קאָמפּראָמיטאַציע. חוץ דעם האָט ער פערפיהרט עטליכע ראָמאַנען מיט אַנדערע פרויען און ביי יעדערער בעצאַפּט געלד.

דער סוף איז געווען, אַז ער איז ענדליך דעמאַסקירט געוואָרען און זיינע געליבטע האָבען אַריינגעטראָגען געגען איהם אַ קאָלעקטיווע אַנקלאַגע אין פּאָליציי.

אויפ'ן סמך פון דער דאָזיגער אַנקלאַגע איז דער מאָדערנער קאַזאַנאָווא אַרעסטירט געוואָרען.

אויף שבת זענען די שאַנטאַזשירטע אַרויסגערופען געוואָרען אויף אַ פערהער, און דאַ קומט דאָס סאַמע אינטערעסאַנטע אין דער גאַנצער געשיכטע

אַלע אַרויסגערופענע געליבטע, ווענענס ערשטער כאָם געבען פערליהרער און שאַנטאַזשיסט אין שוין פערביי, האָבען זיך ענטזאָגט צו געבען געגען איהם וועלכע ס'איז דערקלערונגען און האָבען „סאָלידאַר" צוריקגעצויגען די אַנקלאַגע.

אויף דעם סמך איז דער „מאָדערנער קאַזאַנאָווא" בעפרייט געוואָרען פון אַרעסט.

חוץ דעם ווערט אָבער געפיהרט אַ ווייטערדיגע אויספאָרשונג.

א דייטשער פּליט משוגע געוואָרען אין פּאַריז פון הונגער

ער רייסט אין א שוהל דעם פּרוכת און ברעכט דעם בעלעמער

„פּאַריזער היינט" שרייבט:

מיר האָבען שוין אַ סך מאָל איבערגעגעבען וועגען דער גרויסער נויט און פערצווייפלונג פון די דייטשע פּליטים, וועלכע מ'האָט אַרויסגעוואָרפען פון די קאַזאַרמעס און זיי וואַלגערען זיך אין הונגער און קעלט אין גאַס. נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זעהר שווערער פאַל. אין אַ שוהל אויף רי דע ראָזיע, וועלכע איז געווען פול מיט הימלאָזע, וואָס קומען זיך דאָרט אַמוואָרימען, איז פּלוצלינג אַריינגעלאָפען אַ דייטשער פּליט, איז צו צום ארון־קודש און גענומען וויינען און שרייען:

— כ'האָב נישט וואָס צו עסען... כ'האָב נישט וואָס צו טרינקען!

ער האָט אויסגעזעהן שרעקליך מיד און שרעקליך אויפגערעגט. די אַנדערע הימלאָזע האָבען איהם גענומען פרעגען:

— איהר ווילט עסען?

אָבער ער האָט כסדר געשריען:

— איך בין שוין מיד פון הונגערען און וואַלגערען זיך!

ער האָט מיטאָמאָל בעקריגען א ווילדען פּנים.

עסען וויל איך... און שלאָפען וואו וועל איך?

ער איז פערגאַנגען אין אַ פעריאָושטען יאָמער און גענומען רייסען דעם פּרוכת:

— געגנב צו לייד'ן.

די אַנדערע הימלאָזע זענען צו צו איהם, ער האָט זיך געוואָרפען אויף זיי שלאָגען, גענומען ברעכען דעם בעלעמער. עס איז געוואָרען אַ גרויסער טומעל, דער שמש האָט אַלאַרמירט דער פּאָליציי. מ'האָט דעם אומגליקליכען אַראָפּגעטראָגען און איבערגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט.

פון הונגער און פון צרות איז אַ יודישער פּליט פון דייטשלאַנד משוגע געוואָרען.

די סצענע האָט נעכטען אויפגערודערט די פּלעצעל. אויף אַלעמען האָט עס געמאַכט אַ שרעקליכען איינדרוק.

נאָר די אָרגאַניזירטע און צוגעגרייטע צו דער
לופט־און אַנטי־גאַז־פערטיידיגונג
וועט נישט דראָהען קיין שום געפאַהר

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 49-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אַוו. זונטאָג פון 9—1 בייט.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

דער אַריער־פּאַראַגראַף

ר. איזראעל

29

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

קאַהן האָט געהאַט זעהר פיל צו ענטפערען אויף די רייד פון דעם דאָזיגען פערשוין, אין אַרעסטאַנטען־צימער האָט מען איהם גערופען מילער. קאַהן האָט געהאַט צו ענטפערען מילע'ן אויף זיינע פּאָליטישע העדעס. ער האָט דאָס אָבער נישט געטון, ווייל ער איז געווען איבערצייגט, אַז אויך דאָ אין אַרעסטאַנטען־צימער געפינען זיך היטלערישע שפּיאָנען, וועלכע הערען זיך אונטער צו יעדען געשפּרעך. יעדער איינציגער פון דאָנען האָט געקענט זיין אַ שפּיאָן, אַ פּראָוואָקאַטאָר, חושד צו זיין אימיצען זענען נאָך נישט געווען קיין סיבות, אָבער אין אינקוויזיציע־צימער האָט מען דאָך יעדעס מאָל געוואוסט וואָס די אַרעסטאַנטען האָבען גערעדט וועגען נייעם רעזשים און ווי אַזוי זיי האָבען געמאַכט „גרויל־פּראָפּאַגאַנדע", דעריבער האָבען זיך די אַרעסטאַנטען אָפּגעהאַלטען ווי ווייט מעגליך צו פיהרען דיסקוסיעס, אָדער דערדען סתם אין דער וועלט אַריין איינער דעם אַנדערען האָט געענטפערט נאָר מיט אַ „יאָ" אָדער „ניין", אָבער גאָר איינגאַנצען געשוויגען

מילער איז אָבער נישט אָפּגעשטאַנען פון קאַנען ער האָט זיך צוגעריקט צו איהם נעהנטער אויף דער פּריטשע, אויף וועלכער דער פערוואונדעטער קאַהן איז געלעגען און געקרעכצט און האָט קאַנען כמעט ווי געשעפּטשעט אין אויער אַריין

— איר, חבר, אַזוי ליגען דאָ ווי אָקסען, וואָס מיוחד זיי יעדע מינוט פיהרען צו דער שחיטה אין גאָרנישט קיין אויפטו, דאָס פּאַסט פאַר שול־קינדער וועלכע מ'האָט פערשלאָסען נאָך די לעקציעס, ווייל זיי האָבען זיך קאָלעקטיוו אין עפּעס פערזינדיגט, מיר מוזען עפּעס טון, איך, וועבר זיך צו דיר, חבר. ווייל איך האָב געהערט ווי העלדיש דו האָסט זיך אויסגעפיהרט בעת דיינע אינקוויזיציאָרען האָבען דיך געפּייניגט...

— פון וואַנען ווייסט איהר ווי אַזוי איך האָב זיך דאָרט אויפגעפיהרט, האָט פּלוצלונג קאַהן געפרעגט מילערן

דער פערשוין האָט זיך אַביסעל פערלוירען, אָבער באַלד זיך צוריקגעכאַפּט:

— דאָס האָט אונז דער רעכטסאַנוואַלט הערץ דערציילט, איך האָב זיך אַפילו נישט אַזוי גוט צוגעהערט צו זיינע רייד, אָבער איך האָב פערשטאַנען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, אַלזאָ איך לייג אייך פאָר אַ פּלאַן פון ווידערשטאַנד, פון קאַמף

— וואָס ווילט איהר טון איז קאַהן געוואָרען העדעזודיג

— איך האָב אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן ווי אַזוי צוזאַמען צו אַנטלויפען פון קאָנצענטראַציע־לאַגער, אויף דער פריי וועלען מיר קענען טראַכטען ווענען ווייטער

קאַהן האָט געוואוסט, אַז ער לאָזט זיך אַריין אין אַ אַוואַנטורע, אַז ער ריזיקירט זעהר פיל ווען ער רעדט מיט מילערן, פאַר איהם איז געווען זיכער, אַז מילער איז אַ פּראָוואָקאַטאָר און ווייל דוקא נישט קיין אַנדערען ווי קאַהנען אַריינפיהרען אין אַ נעץ, פון וועלכע ער זאָל מעהר נישט קענען אַרויס, פונדעסטוועגען האָט קאַהן מיט איהם גערעדט, ווען ער האָט זיך דערוואוסט, אַז מילער פּלאַנט איהם מעגליך צו מאַכען דאָס אַנטלויפען, איז פאַר קאַהנען געוואָרען קלאָר, אַז מילער מיינט דאָס ערנסט, ער וויל טאַקע, אַז קאַהן זאָל אָנגעהמען דעם פּלאַן צו אַנטלויפען, נאָר דעמאָלס וועט מילער איבערגעבען די שטורמיסטען ווען און וואו קאַהן וועט אַנטלויפען, דעמאָלס וועלען די שטורמיסטען האָבען די בעסטע געלעגענהייט קאַנען צו דערשיסען און האָבען דעם בעסטען תירוץ

פאַר קאַהנען איז דאָס אַלץ געוואָרען קלאָר, דאָך האָט ער אָנגענומען מילערס פאָרשלאָג.

— גוט, האָט ער געזאָגט, איך בין מסכים צו אַנטלויפען מיט אייך פון דאַנען

— אום גאָטעס ווילען, שטילער, רעדט נישט אַזוי הויך, מען קען אונז נאָך אונטערהערען

— ווער ס'האָט נישט קיין ספּעציעלען אינטערעס אונטערצוהערען וועט דאָס נישט טון, מיר דוכט זיך, אַז אַלעמענס גורל, וועלכע געפינען זיך דאַ אין אַרעסט איז דערזעלבער.

— און פונדעסטוועגען קענען זיין פּראָוואָקאַטאָרען, האָט מילער געזאָגט, און פאַר זיי מוזען מיר זיך היטען

קאַהנען איז געווען אַלץ איינס, ער האָט פערשטאַנען, אַז די שטורמיסטען זענען אַביסעל אונרוהיג, נאָכדעם וואָס זיי האָבען געטון מיט קאַהנען. עפּעס האָבען זיי זיך צופיל מעהר אַלאַפּירט, אויסבערענענדיג אַ האַקענקרייץ אויף זיין ברוסט, דאָס וועט דאָך זיין אַ שטענדיגער עדות געגען דעם, וואָס ווערט אָנגעטון אין די קעלערען פון די קאָנצענטראַציע־לאַגערען און דעריבער האָבען זיי קודם־כל געוואָלט פטור ווערען פון קאַהנען, דאָס האָט קאַהן פערשטאַנען מיט דעם מאָמענט, ווען קאַהן האָט זיך בּיסלעכווייז איבערצייגט, אַז מילער איז אַ פּראָוואָקאַטאָר און וויל איהם אונטער פיהרען דעם פּלאַן צו אַנטלויפען, כדי די שטורמיסטען זאָלען קענען קאַהנען דערשיסען

— הערט אויס, חבר קאַהן, איך האָב שוין בעווינזען זייט די עטליכע טעג וואָס איך געפינ זיך דאַ אין לאַגער, איבערצוקויפען איינעם פון די שטורמיסטען, מיט זיין הילף וועלען מיר קענען אַנטלויפען

— און אויף איהם קענען מיר זיך פערלאָזען, האָט קאַהן געפּרובט זיך וויצלען, הגם ער האָט געליטען שרעקליכע יסורים

— פערשטעהט זיך, אַז מיר קענען זיך אויף איהם פערלאָזען, האָט מילער געזאָגט, דאָס האָט מיך געקאָסט זעהר פיל מיה און געלד

— גוט, ווען מיר וועלען זיין אויף דער פריי, וועל איך אייך מיין טייל געלד צוריקגעבען

— נאָרישקייטען חבר קאַהן, זאָלען מיר נאָר בשלום אַרויס פון דאַנען

— אויב איהר האָט אַלץ אַזוי גענוי צוגעגרייט וועלען מיר אַדורכקומען, קען דאָך קיינער אונז נישט שטערען

— זיכער, מיר מוזען נאָר אָפּוואַרטען, ווען די שטורמיסט וועט האָבען נאַכט־דיזשור אין לאַגער דעמאָלס וועלען מיר רוהיג און פון קיינעם נישט בעמערקט אַרויס פון דאַנען

— אויסגעצייכענט, האָט קאַהן געהאַט, בערוהיגענדיג זיך אויף דער אַנדערער זייט, אָבער זאָגט מיר הער מילער

— נישט הער מילער, נאָר חבר מילער

— זאָגט מיר חבר מילער, אפשר וואָלטען מיר ביי דער דאָזיגער געלעגענהייט נאָך אימיצען מיטנעמען מיט זיך, אַזאַ געלעגענהייט וועט זיך קיינמאָל מעהר נישט מאַכען און דאָ זענען פערהאַן אַזעלכע אומגליקליכע מענשען, בעהמט למשל, דעם יודישען פאַבריקאַנט היינריך זאַקס, ווייסט איהר ווי פיל דער דאָזיגער מענש האָט זיך שוין דאָ אָנגעליטען און וואָס שטעהט איהם נאָך פאַר זיך צו צולייד'ן

— איך ווייס דאָס, דאָרט אין ווינקעל ליגט ער און האָט שוין נישט קיין כח צו קרעכצען, איך האָב אַ איינדרוק, אַז ער איז אַראָפּ פון זינען, ער רעדט עפּעס אַזעלכע מאָדנע רייד, וואָס איין זאַך איז זיך נישט מיט'ן צווייטען, אָבער וויפיל איך האָב געוואָלט איהם העלפען האָב איך נישט די מעגליכקייט איהם מיטצונעהמען, מעהר ווי צוויי פערזאָנען וועלען מיר נישט קענען אַנטלויפען

— וועט איהר אפשר בעהמען זאַקסען אַנשטאָט מיר, איך וועל רעזיגנירען לטובה זאַקסען, מיר איז שוין אַלץ איינס

מילער האָט אין ערשטען מאָמענט נישט געוואוסט וואָס צו ענטפערען. קאַהן האָט בעמערקט, אַז ער זוכט אַ ענטפער און האָט זיך געמאַכט, אַזוי ווי וואָלט דאָס נישט בעמערקט. דאָך האָט מילער זאָגט

— ניין, ס'האַנדעלט זיך מיר נישט נאָר ווען אַנטלויפען, נאָר וועגען דער אַרבייט אויף פריי, זאַקס וועט זיך דאָך נישט אַנגאַזשירען קיין קאַמפּס־אַרבייט

(פאָרטזעצונג קומט)

פון יודישען לעבען אין דער וועלט

טעאדאר הערצל'ס „יודענשטאט" ווידער ערלויבט אין דייטשלאנד

בערלין (יט"א) דאָס „דייטשע קרימינאל-פאליצי-בלאט" טיילט מיט, אַז די מאַכט-אָרגאַנען האָבען אָפגעשאַפט די קאָנפיסקאַטע פון ד"ר הערצל'ס בוך „יודענשטאט".

וואהל-מיטינג אין פראנקרייך צום יודישען וועלט-קאנגרעס

פאריז (יט"א) אויף אַ מאַסען-מיטינג, וואָס איז דאָ פאָרגעקומען פאַר דער איינלייטונג פון דער וואהל-אַקציע צום יודישען וועלט-קאָנגרעס האָט אַרוו. לעאָנס בערנהיים אָנגעוויזען אויף דער וואַקסענדער געפאַהר פון אַנטיסעמיטיזם אין פראַנקרייך, וואָס שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט די ערוואַרטעטע פערהאַנדלונגען צווישען דער פראַנצויזישער רעגירונג און די דייטשען.

אויף דעם מיטינג איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז אין פראַנקרייך האָבען זיך שוין רעגיסטרירט 2,000 פערזאָן צו בעטייליגען זיך אַלס וועהלער צום קומענדען יודישען וועלט-קאָנגרעס.

מיט רעדעס זענען צווישען אַנדערע אַרויסגעטרעטען ראַבערט פאָלאַק און י. עפ-זיקין, די מיטגלידער פון ראַט פון דער יודישער אַגענץ. אין נאָמען פון דעם רעוויזיאָניסטען-פערבאַנד האָט ד"ר שעכטמאַן ערקלערט, אַז די רעוויזיאָניסטען זענען גרייט מיטצוהעלפען צום ערפאָלג פון יודישען וועלט-קאָנגרעס.

דייטשע יודישע געלעהרטע אין אמעריקע

ניו-יארק (יט"א) דער „הילפס - קאָמיטעט פאַר פערטריבענע געלעהרטע פון היטלער-דייטשלאַנד" טיילט מיט, אַז אין 31 אַמעריקאַנער אוניווערזיטעטען האָבען בעקומען בעשעפטיגונג 36 דייטשע פראָפעסאָרען, דערונטער 18 יודישע געלעהרטע.

גריכישע פאליטיק אויף יודישע קאסטען אין סאלאניקי

סאלאניקי (יט"א) דער פלעביסציט, וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען אין סאָלאָניקי איבער דער פראַגע, צי דער זונטאָג-רוהע-צוואַנג זאָל בלייבען אין קראַפט, אָדער ער זאָל געלינדערט ווער'ן לטובת די יודען, איז הערווייל אָפגערופען געוואָר'ן און וועט פאָרקומען נאָך די שטאַט-ראַט-וואַהלען, וואָס דאַרפען אינגיכען פאָרקומען אין סאָלאָניקי. מיט'ן אָפלעגען דעם פלעביסציט האָט די רעגירונג בדעה צו געווינען פאַר זיך ביידע שטרייטענדע צדדים — די יודען און די אַנטיסעמיטען, די סאָלאָניקער ווענעזעליסטען, וועלכע פיהרען די לעצטע יאָהרען אַ שאַרפע אַנטיסעמיטישע קאַמפּאַניע, האָבען דערווייל אויך אָבגעשטעלט זייער אַנטי-יודישע העצע און בעמיהען זיך צו פיהרען פערהאַנדלונגען מיט די יודען וועגען זיכערען זיי איניגע פלעצער אין נייעם סאָלאָניקער שטאַט-ראַט פאַר'ן פרייז פון די יודישע וואהל-שטימען.

לואידזשי לוצאטי'ס פערדינסטע אויף דעם געביט פון אגראר-פאליטיק

רוים (יט"א) עס איז ערשינען דער דריטער באַנד פון די אַלגעמיינע ווערק פון פערשטאָרבענעם יודיש-איטאַליענישען שטאַטסמאַן און עקאָנאָמיסט לואידזשי לוצאַטי. די אַלגעמיינע ווערק פון בעריהמטען יודישען וויסענשאַפטלער ווער'ן אַרויסגעגעבען דורך אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, צו וועלכער עס געהערען בעריהמטע איטאַליענישע סענאַטאָרען און געלעהרטע. די איטאַליענישע פּרעסע, אַרומרעדענדיג דעם דריטען באַנד פון לואידזשי לוצאַטיס ווערק, וועלכער בעהאַנדעלט פּראָבלעמען פון אַגריקולטור און אַגראַר-פּאָליטיק, שטרייכען אונטער, דאָס פיל איניציאַטיווען אויפ'ן געביט פון באַדען-מעליאָ-ראַציע און קרעדיט-הילף פאַר לאַנדווירטען, וועלכע זענען דורכגעפיהרט געוואָרען דורך דער רעגירונג פון מוסאָליני, זענען אָנגעוויזען און פאָרגעשלאָגען געוואָרען דורך לואידזשי לוצאַטי.

אנסקי'ס „דבוק" אלס אפערע אין דער בעריהמטער „לא סקאלא"

מילאן (יט"א) די וועלט-בעקאַנטע מילאַנער „לא סקאלא" וועט אין קורצען אויפפיהרען אַלס אָפּערע אנסקי'ס „דבוק". דאָס ליברעטאָ פון דער נייער אָפּערע איז פערפאַסט געוואָר'ן דורכ'ן איטאַליענישען טעאַטער-קריטיקער און מיטאַרבייטער פון פּאָפּאָלאָ ד'איטאַליאַ, רענאַטאָ סימאָני. די מוזיק צום „דבוק" האָט קאָמפּאָנירט דער יודיש-איטאַליענישער קאָמפּאָזיטאָר לאַדאָווינקאָ-ראָקאַ. די נייע אָפּערע ווערט ערוואַרטעט אין די קינסטלערישע און מוזיקאַלישע קרייזען פון מילאַן מיט גרויס אינטערעס. עס איז ווערט צו בעמערקען, דאָס די אויפפיהרונג פון אַ נייער אָפּערע אין דער מילאַנער „לא סקאלא" געהערט צו די וויכטיגסטע געשעהענישען אין דער אייראָפּעאישער מוזיקאַלישער וועלט.

די הילפס-אקציע אין דער שווייץ לטובת דעם קרבן פון נאצי-טעראר הרב פרענקעל

זשענעווע (יט"א) הרב פרענקעל, וועלכער איז אין מערץ פ. י. געפיינטיגט און בערויבט געוואָרען אין בערלין דורך שטורמיסטען געפינט זיך שוין זייט 5 חדשים צוזאַמען מיט זיין טאָכטער אין זשענעווע. ער איז שווער קראַנק און לעבט אין גרויס נויט. ביז איצט האָט פאַר הרב פרענקעל געזאָרגט לויט איהרע מעגליכקייטען די יודישע קהלה אין זשענעווע.

ווי דער זשענעווער יט"א-פאַרשטעהער ווערט געוואָהר פיהרט איצט דורך אַ הילפס-אַקציע לטובת דעם טראַגיש-געפּייניגטען רב דער פּויליש-קאַטוילישער גייסטליכער טוואַרקאָווסקי. די זאַמעל-אַקציע ווערט געפיהרט אין די קרייזען פון דער פּוילישער געזאַנדשאַפט (הרב פרענקעל איז אַ פּוילישער בירגער) און אויך צווישען איינפלוסרייכע פּריוואַט-פּערזאָנען.

אַ זשענעווער אַדוואָקאַט, וועלכער איז גלייכצייטיג יוריס-קאָנסול פון פּוילישען קאָנסולאַט, האָט בדעה אַרויסצוטרעטען אין נאָמען פון הרב פרענקעל מיט אַ פּראָצעס געגען דער דייטשער רעגירונג וועגען ענטשעדיגונג.

חלוצים געשטארבען אין אנטוועראפען א יודישער קרבן פון די נאצ.-סאציאליסטישע רדיפות

אנטווערפען (יט"א) אין היגען פליטים-האָטעל איז פּלוצים געשטאָרבען דער 35-יעהריגער דייטשער פליט מאַקס פישער פון היטען.

דער פערשטאָרבענער איז מיט עטליכע טעג צוריק אָנ'אויסגעהונגערטער אין צעריסענע קליידער אָנגעקומען קיין אַנטווערפען. אין יודישען הילפס-קאָמיטעט האָט ער דערצעהלט, אַז ער איז נאָר וואָס אַרויס פון קאָנצענטראַציע-לאַגער. ביז איצט איז נאָך אַלץ נישט בעוואוסט די סיבה פון זיין טויט. עס איז פערהאַן אַ השערה, אַז ער האָט זיך אַליין פערסמ'ט.

די יודען-שטאטספארטיי און די רעוויזיאניסטישע פעטיציע-בעוועגונג

ווין, (יט"א) אין הסכם מיט דער עקזעקוטיווע פון דער יודען-שטאַטס-פּאַרטיי טיילט מיט דער אָרגאַניזאַציאָנס-דעפּאַרטאַמענט פון דער פּאַרטיי, אַז די יודען-שטאַטס-פּאַרטיי איז נישט איינגעלאַדען געוואָרען צו בעטייליגען זיך אין דער פּעטיציאָנס-בעוועגונג, וואָס ווערט אָנגעפיהרט דורך דעם פערבאַנד פון ציוניסטען רעוויזיאָניסטען. די יודען-שטאַטס-פּאַרטיי האָט נישט קיין שום שייכות צו דער אַקציע און וואַרפט אָפּ יעדע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר איהר. די יודען-שטאַטס-פּאַרטיי וועט דעריבער נישט פּראָפּאַגירען און נישט שטערען דער פּעטיציאָנס-בעוועגונג, דער אַנטייל פון די לאָקאַלע אָרגאַניזאַציעס פון דער יודען-שטאַטס-פּאַרטיי אין דער פּעטיציאָנס-בעוועגונג איז דעריבער נישט דער לאָזונג. די איינצעלנע מיטגלידער פון דער יודען-שטאַטס-פּאַרטיי קענען אין דעם פאַל ענטשיידען פאַר זיך פּערזענליך, צי זיי וועלען יאָ אָדער נישט אונטערשרייבען די פּעטיציע.

געלע פעסער פאר יודישע סטודענטען אין וויען

וויען (יט"א) אין די לעצטע וואָכען האָבען יודישע סטודענטען פון וויענער אוניווערזיטעט בעמערקט, אַז פון איינצעלנע סאָציאַלע און קולטורעלע אינסטיטוציעס פון אוניווערזיטעט בעקומען די יודישע סטודענטען „געלע לעגיטימאַציעס". די יודישע סטודענטען-רעפּרעזענטאַנץ האָט פּראָטעסטירט ביי די קאָמפּעטענטע מלוכה-אַמטען געגען דער בעזונדערער גהעטאָ-פּאַראַב פאַר יודישע סטודענטען.

איצט דערוויסט זיך די אַ-ביטער-צייטונג, אַז עס זענען איינגעפיהרט דריי-עלריי פערשיידענע לעגיטימאַציעס: פאַר אַריער דער בוכשטאַב „א". פאַר אויסלענדער „ב" און פאַר יודען „צ". דער דאָזיגער צייכען (צ) איז בעשטימט פאַר „געסט". די יודישע סטודענטען ווערען לפי זה קלאַסיפיצירט נישט אַלס איינלענדער, נישט אַלס אויסלענדער, נאָר אַלס פרעמדע. מיט דער „צ"-לעגיטימאַציע קען מען אַ גאַנצע רייהע פון אוניווערזיטעטס-פעראַנשטאַלטונגען נישט בעזוכען, דערביי איז כאַראַקטעריסטיש, אַז אַט די איינריכטונגען ווערען אויפגעהאַלטען פון אַלע סטודענטישע אָבצאָהלונגען און פון איינצעלנע אויך אויסלענדישע סובווענציען, די דאָזיגע אָבצאָהלונגען זענען אָבליגאַטאָריש פאַר יעדען סטודענט. די גרויסע סטודענטישע נאַצי-מעהרהייט שטרייכט לעצטענס און צאָהלט נישט. די נאַצים בעהערשען אַלץ מעהר די אַקאַדעמישע אינסטיטוציעס טראָץ דעם ווידערשטאַנד פון דער רעגירונג, וועלכע האָט בעשטימט ספּעציעלע קאָמיסאַרען, יודישע סטודענטען האָבען איצט געפּרובט אָבזאָגען זיך פון דער מיטגלידערשאַפט אין די דאָזיגע אינסטיטוציעס און פון זייערע סאָציאַלע טובות, האָט מען זיי נישט ערלויבט דעם אַרויסטריט, זיי מוזען בלייבען, צאָהלען און זיך לאָזען בעליידיגען דורך געלע לעגיטימאַציעס פאַר „פרעמדע".

קיין שום מלוכה-סובווענצעז פאר רבנים אין דייטשלאנד

קארלסרוהע (יט"א) אין באַדענער געזעץ בלאַט איז פערעפענטליכט געוואָרען אַ געזעץ, לויט וועלכען רבנים און פּרעדיגער וועלען מעהר נישט בעקומען קיין מלוכה'שע סובווענציעס.

Dr.
Wołkowysli
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע
אויפנאהם שעה'ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אווענד.

Dr. med.
Z.Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

Dr. med. H.LUBICZ
ספעציאליסט פאר וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

דער יודישער פאפסט

זיין שטייגען און פאלען—פון ה. לוריא.

— 4 —

די גזירת שמד אין מאַיניץ

עס זענען אָנגעקומען ביטערע טעג אויף די יודען פון מאַיניץ.

דער אָנהויב פון די קרייץ-פאַהרער האָט אויך נישט אויסגעמיטען די שטאָט מאַיינץ. דער בישאָף פון מאַיינץ האָט געלאָזט רופען צו זיך ר' שמעון'ן און די גאַנצע עדה און האָט זיי געזאָגט אַז אויב זיי ווילען ראַטעווען זייערע לעבענס, זאָלען זיי אַלע אָננעמען דעם קריסטליכען גלויבען, אויב נישט, קאָן ער נישט גאַראַנטירען פאַר זיי, ווען די קרייץ-פאַהרער וועלען אָנקומען. דער בישאָף אַליין איז נישט געווען קיין יודען-פיינד, פערקעהרט, ער האָט געלעבט זעהר גוט מיט די יודען. אָבער ער האָט געפיהלט, אַז ער וועט זיך נישט קאָנען אַנטקעגענשטעלען דעם מאָב פון די קרייץ-פאַהרער, וועלכע האָבען זיך דעמאָלט אָרגאַניזירט מיט דער הילף פון פויפסט גריגאָרי דעם זיבעטען און זיך געלאָזט געהן קיין ירושלים, אויסצולייזען די הייליגע שטאָדט פון טערקי'ס הענט, און כאָטש דער פויפסט גריגאָרי איז שוין געווען טויט, האָט דאָך דער געדאַנק פון געהן אויסלייזען ירושלים זיך פערשפרייט וואָס אַמאָל מעהר צווישען עולם און די קאַרדינאַלען האָבען עס אויך געוואָלט אַזוי אַז דער נייער פויפסט האָט זיך געצעהן אוממעסטיג צו קעמפען געגען דער בעוועגונג און האָט פאַרלויפיג קיין שטעלונג צו איהר נישט גענומען.

ר' שמעון און די אַנדערע יודישע פאַרשטעהער פון מאַיינץ האָבען געוויינט און געקלאָגט פאַר'ן בישאָף און האָבען ערקלערט אַז זיי וועלען בעסער שטאַרבען, ווי אָפּזאָגען זיך פון זייער גלויבען.

דער בישאָף האָט זיי דערויף געענטפערט:

— הערט מיך אויס יודען, איך וויל אייך בעטען אנטשולדיגונג, [illegible] הסתם אַז דער פויפסט גריגאָרי דער זיבעטער איז געשטאָרבען און איצט איז דאָ אַ נייער פויפסט אין רוים. דער נייער פויפסט זאָגט מען, איז זעהר גוט צו יודען; אַנדערע זאָגען גאָר, אַז ער שטאַמט גאָר אַליין אָפּ פון יודען. פאָהרט קיין רוים און זעהט זיך מיט איהם. אויב רוים וועט אייך וועלען העלפען, קאָנט איהר באַלד געהאָלפען ווערען. ווען דער פויפסט זאָל נאָר בעפעהלען אַז מען זאָל אייך גאָרנישט טון, וועט קיין קריסט אייך נישט אָנריהרען, פאָלגט מיך און פאָהרט קיין רוים.

צו פאָהרען קיין רוים איז יענע צייטען נישט געווען אַזאַ לייכטע זאַך, אָבער דאָך האָבען די יודישע פאַרשטעהער מסכים געווען צו דער זאַך. בעזונדערס האָט אַ שיין פון האָפענונג אַ בליץ געטאָן ביי ר' שמעון'ען אין קאָפּ. די ווערטער פון בישאָף: „מען זאָגט, אַז ער שטאַמט אַליין אָפּ פון יודען", האָבען ביי איהם אַרויסגערופען דעם געדאַנק: „אלחנן! אפשר! אפשר איז ער דאָס אלחנן?"

וואָרים אין דער גאַנצער צייט האָט ר' שמעון און זיין פרוי נישט אויפגעהערט צו האָפען, אַז זיי וועלען צוריקקריגען זייער בן-יחיד, ר' שמעון האָט איצט געלערענט טאָג און נאַכט תורה און געבעטען צו גאָט, אַז ער זאָל זיך אויף איהם מרחם זיין, און איידער ער געהט אַוועק פון דער וועלט, זאָל ער נאָך זעהען פאַר זיינע אויגען זיין זוהן אלחנן. די רביצין, ווידער, האָט זיך אַריינגעוואָרפען אין דער אַרבייט צו העלפען אָרימע און ליידענדע, זיי האָבען דאָס געטון טיילווייז צוליב דער גרויסער מצוה, וואָס עס איז פאַראַן דערביי, און טיילווייז כדי צו פערגעסען זייערע ליידען און יסורים און די נאָגענדע בענקשאַפט נאָך זייער קינד.

פון צייט צו צייט האָבען זיי געהערט קלאַנגען אַז אלחנן איז געוואָרען אַ גלח; אַן אַנדער מאָל — אַז ער איז אַ גרויסער גלח, אָבער קיינמאָל האָבען זיי נישט געוואוסט ווי אַזוי צו דערגעהן אויף וויפיל די קלאַנגען זענען אמת, ווייל אין יענע יאָהרען איז די געטאָ, די יודישע וועלט, געווען שטאַרק אָפּגעטיילט פון דער גוי'אישער וועלט, יודען מיט גוים האָבען זיך נישט געמישט. עס זענען נאָך אַמאָל געקומען גוים אין דער יודישער געטאָ, אָבער זעהר זעלטען, אַז יודען זענען געקומען צו די גוים, די יודען האָבען פשוט מורא געהאַט פאַר יעדען גוי. דער רעליגיעזער האַס צו די יודען האָט דעמאָלט געבליהט און עס איז געווען אַ סכנה פאַר אַ יודען צו טרעפען זיך מיט גוים.

ווען ר' שמעון מיט די ראשי העדה זענען געקומען צוריק פון בישאָף, האָבען זיי זיך גענומען גרייטען פאַר דער גרויסער נסיעה צו פאָהרען קיין רוים, און ר' שמעון איז אויסגעקליבען געוואָרען צו זיין דער פיהרער פון דער דעפוטאַציע.

ר' שמעון האָט באַלד געשיקט בריף צו אַלע רבנים פון דייטשלאַנד אַז זיי זאָלען איהם צושיקען זייערע עמפּפעהלונגס-בריף און בעפולמעכטיגונגען, כדי ער זאָל קאָנען רעדען מיט'ן פויפסט אין נאָמען פון אַלע יודען פון דייטשלאַנד, און ער האָט אויך געבעטען, די זאָלען שיקען קיין מאַיינץ עטליכע אָנגעזעהענע יודען, וואָס קענען רעדען לאַטיין, אויב מען וועט דאַרפען רעדען צום פויפסט אויף לאַטיין.

ווען די דעפוטאַציע איז געווען גרייט צו פאָהרען, האָט זיך אָפּגערופען אַ יודישער בעל-עגלה, אַז ער וויל געבען זיין פערד און וואָגען און אַז ער וויל האָבען די זכיה צו פאָהרען מיט די גדולי הדור קיין רוים.

אַזוי-אַרום האָט מען זיך געלאָזט אין וועג אַריין אויף אַ נסיעה פון עטליכע וואָכען, אומעטום וואו די דעפוטאַציע איז אָנגעקומען, האָבען די יודען זיי מקבל-פנים געווען און מען האָט געביטען די פערדע, כדי די דעפוטאַציע זאָל קאָנען וואָס גיכער אָנקומען קיין רוים.

נאָך אַ נסיעה פון זעקס וואָכען איז די דעפוטאַציע אָנגעקומען קיין רוים און איז אויפגענומען געוואָרען בכבוד גדול פון דער רוימישער יודישער קהלה. די קהלה האָט שוין געוואוסט וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך און האָט אויף זיך גענומען צו העלפען דער דעלעגאַציע פון מאַיינץ מיט וואָס מען וועט נאָר זיין מעגליך.

די דעלעגאַציע האָט זיך באַלד געמעלדען צום וואַטיקאַן וועגען אַן אוידיענץ, און מען האָט זיי געלאָזט וויסען אַז ערשט אין אַ וואָך אַרום קאָנען זיי אויפגענומען ווערען פון פויפסט.

דאָס אָפלייגען אויפצונעהמען די דעלעגאַציע פאַר אַ וואָך צייט איז געטון געוואָרען פון פויפסט בכיוון. ער האָט געוואָלט אויסנוצען די געלעגענהייט וואָס ער וועט האָבען צו רעדען מיט יודען, כדי פון זיי עפּעס געוואָהר ווערען וועגען זיין שטאָט און געבורט; אָבער ער האָט נאָך נישט געוואוסט, ווי אַזוי דאָס צו טון. סתם פרעגען זיי פּאַסט דאָך נישט, און ווי אַזוי אָנצוקניפּען אַ געשפּרעך וואו ער דער דעליקאַטער טעמע איז איהם געווען זעהר שווער.

ער האָט דעריבער בעשלאָסען אָפּצולייגען זייער אוידיענץ ביי איהם פאַר אַ וואָך צייט און אין פערלויף פון דער וואָך וועט ער עפּעס צוטראַכטען, ווי אַזוי צו דערגעהען פון זיי איינצעלהייטען וועגען זיך.

און אַזוי האָט אַ גאַנצע וואָך דער פויפסט געטראַכט וועגען דעם, ווי אַזוי אויסצונוצען די געלעגענהייט און האָט נישט געקאָנט עפּעס צוטראַכטען. און ווען עס איז געקומען דער טאָג, ווען ער האָט געזאָלט אויפנעהמען די דעלעגאַציע און די דעלעגאַציע איז געקומען אין וואַטיקאַן, האָט דער סעקרעטאַר פון פויפסט געלאָזט זיי וויסען, אַז דער פויפסט איז זעהר פערנומען און קאָן זיי היינט נישט אויפנעהמען און אַז די אוידיענץ מוז אָפּגעלייגט ווערען פאַר נאָך אַ וואָך.

דאָס האָט אויף די יודען געמאַכט אַ שווערען איינדרוק, אָבער זיי האָבען נישט געהאַט קיין אַנדער ברירה, ווי צו וואַרטען נאָך אַ וואָך. די יודען האָבען דאָס אויסגעטייטשט צום שלעכטען און עס איז ביי זיי אויסגעקומען אַז דאָס וואָס מען האָט געזאָגט אַז דער פויפסט איז אַן „אוהב ישראל". איז נישט אמת.

און אַז די וואָך איז אַריבער און ער האָט ווייטער קיין וועג נישט געפינען, האָט ער בעשלאָסען אָפּצולייגען די אוידיענץ פאַר נאָך אַ וואָך. דאָס האָט שוין גאָר פערשטאַרקט ביי די יודען זייער מיינונג, אַז דער פויפסט איז אַ יודען-פיינד.

(ווייטער מאָרגען)

ספעציעלע זיצונג פון ציונ. קאמיטעט

געווידמעט דער „מפעל אוסישקין"

אין צוזאמענהאנג מיט דער פראקלאמירונג פון דעם „מפעל כפר אוסישקין" האט דער ציוניסטישער קאמיטעט צוזאמענגערופען א ספעציעלע זיצונג. צו דער זיצונג זענען געקומען פון ווארשא די מיטגליעדער פון צ.ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען ה"ה: מ. קירשענבוים און ל. בלאך. דעם פארזיץ האט געפיהרט דעפ. ד"ר ראזענבלאט.

ה' בלאך, דירעקטאר פון דער קרן־קימה צענטראלע אין ווארשא, רעפערירט אויספיהרליך וועגען דער נייער קאלאניזאציע אקציע, וואס איז פראקלאמירט געווארען דורך דעם 18־טען ציוניסטישען קאנגרעס לכבוד דעם 70־יעהריגען יובילעאום פונם פערדינסטפולען ציוניסטישען וועטעראן און פרעזידענט פון קרן־קימת, מנחם מ. אוסישקין. א גרויסער טייל פון געקויפטען בארען אין כפר־אוסישקין וועט לכתחילה בעשטימט ווערען פאר דער קאלאניזאציע פון מיטעלשטאנד און דער אלגעמיין־ציוניסטישער יוגענד. דעריבער איז די אלגעמיין־ציוניסטישע ארגאניזאציע דאסמאל דירעקט פעראינטערעסירט אינ'ם ערפאלג פון דער אקציע. אינ'ם שאפען דעם קאנטינגענט, וואס איז ארויסגעלייגט געווארען אויף לאדז דארפען זיך בעטייליגען אלע ציוניסטישע גרופירונגען און אין דער ערשטער ריי — די עלטערע ציוניסטישע עסקנים פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

ה' קירשענבוים ערגענצט דעם רעפעראט פון ה' בלאך און שטעלט זיך בעזונדערס אפ אויף דעם אפמאך, וואס איז געשלאסען געווארען צווישען דער אלגעמיין־ציוניסטישער ארגאניזאציע און דעם הויפט דירעקטאריום פון קרן־קימת אין ירושלים בנוגע דער קאלאניזאציע פון אלגעמיינע ציוניסטען און מיטעלשטאנדס עלעמענטען אויפ'ן באדען פון יודישען נאציאנאל־פאנד. ער רופט דעם ציוניסטישען קאמיטעט צו אן'אקטיווער און ענערגישער בעטייליגונג אינ'ם „מפעל אוסישקין", כדי צו שאפען די מיטלען פאר דער נייער גרויסער קאלאניזאציע.

וועגען די איינצעלהייטען פונ'ם פלאן פון דער גרויסער אקציע, וועלכע הויבט זיך אן אין לאדז מיט'ן אנקומען פון דיכטער נתן ביסטריצקי, זאגען זיך ארויס: דעפ. ד"ר ראזענבלאט, ליטווין, שאפירא, מרחיב, רינגארט, ראקאוויטש. דער לעצטער פערלאנגט צו פערגרעסע'ן דעם קאנטינגענט, וואס איז ארויפגעלעגט געווארען אויף לאדז.

צו לעצט ווערט געוועהלט א קאמיסיע פון ציוניסטישען קאמיטעט פאר „מפעל אוסישקין" פון פאלגענדע ה"ה: דעפ. ד"ר ראזענבלאט, צבי ליטווין מ. מרחיב, ק. לעווענטון, משה קארא, שמואל לעור. עס ווערען נאך ערלעדיגט לויפענדע ענינים און עס ווערען אויסגעהערט בעריכטען: פון ה' קאלהדני וועגען גינסטיגען פערלויף פון קרן היסוד קאמפיין, פון דעפ. ד"ר ראזענבלאט — וועגען דער סיטואציע פאר די וואהלען צום שטאט־ראט און דערמיט ווערט די זיצונג געשלאסען.

המלצות פאר קרובים אויף סער־טיפיקאטען פון ארץ ישראל

אין ארץ־ישראל־אמט זענען דערהאלטען געווארען המלצות אויף סערטיפיקאטען פאר פאלגענדע פערזאנען פון זייערע קרובים אין ארץ־ישראל:

מיכאלסקא סויבא, רזשעפקאוויטש מרים, מאקאווער לובא, קאנטאראוויטש דבורה.

די דערמאנטע דארפען זיך ווענדען אין א"י־אמט (שרודמיעסקא 29), וועגען ערלעדיגען די פארמאליטעטען.

נ"ע רבקה טאוב

נעכטען איז אין אונזער שטאט געשטארבען אין עלטער פון 68 יאהר די פרוי פון ר' בנימין זאב ז"ל בן הרב הצדיק מראבושינסק זצ"ל נכד הרב הצדיק ר' משה'לע מזאלאשין בעל המחבר משפט צדק.

די פרוי טאוב איז געווען א גרויסע מיוחסת אין בכלל אנטייל גענומען אין פערשידענע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס אין האט געהאט אנ'אפענע האנד ווען עס האט זיך נאר ווער גע־וואנדען צו איהר.

זאל איהר די ערד גרינג זיין.

ראדיא־פראגראם

מיטוואך, ד. 7־טען פעברואר 1934

7,00 צייט־סיגנאל, 7.05 גימנאסטיק, 7.20 גראמאפאן, ידיעות, 7,40 גראמאפאן, 7,55 הויז־ווירטשאפט, 11.40 פרעסע, 11,57 צייט־סיגנאל, 12 05 גראמאפאן, 12,30 ידיעות. גראמאפאן, 3,25 עקספארט, קאמוניקאט. 3 40 קאנצערט, 4,10 פראגראם פאר קינדער, 4,40 גראמאפאן, 4,55 מוזיק, 5,50 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאטען פון לאדז, 6 רעפעראט, 6,20 גראמאפאן, 7.05 פערשידענעס, 7,25 רעפעראט, 7,40 ספארט, ידיעות, 8,02 קאנצערט, 9 טראנסמיסיע פון בריסעל, 9.45 גראמאפאן, 10 מיצקיעוויטש־אווענד, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ־מוזיק.

מעלדונגען

געזעלשאפט „קולטור ליגע"

דעם 9־טען פעברואר גרויסע הנחה פארשטעלונג אין שטאטישען טעאטער פון „איוואר קרויגער"

פרייטאג, דעם 9־טען פעברואר ארגאניזירט די ארטיסטיש־טעאטראלע אפטיילונג אין שטאטישען טעאטער א הנחה־פארשטעלונג פון „איוואר קרויגער". בילעטען צו די ביליגסטע פרייזען פון 35 גראשען ביז 2.30 אין קאנצעלאריע פון קולטור־ליגע ביז'ן 9־טען פעברואר, אין טאג פון דער פארשטעלונג אין קאסע פון טעאטער צו געוועהנליכע פרייזען (ביז 4.30).

די אפטיילונג גיט ארויס הנחה־בילעטען אין די בעסטע לאדזשער קינאס און אין שטאטישען טעאטער אויף אלע טעג און אלע סעאנסען. די הנחות זענען בעדייטענדע.

פאלקס־אוניווערזיטעט

זונטאג, דעם 11־טען פעברואר, 7 אווענד 1־טע לעקציע פון ד"ר יאקובאוויטש פון ציקל: „פראלעטארישע קראנקהייטען" (שווינדזוכט, ווענערישע און פאך־קראנקהייטען).

שבת, דעם 17־טען פעברואר 1־טע לעקציע פון ד"ר גרינבלאט פון ציקל „סעקסועלע היגיענע"

דער אפצאהל פאר ביידע ציקלען פארלעזונגען איז א מינימאלער.

בילעטען איינשרייבונגען און אינפארמאציעס אין קאנצעלאריע פון קולטור־ליגע זאכאדניא 68, פראנט, פארטער, טעל. 191.15, יעדען טאג פון 10 פריה ביז 10 אווענד אהן איבעררייס.

הנחה־בילעטען אין שטאטישען טעאטער און אין די קינאס.

די קולטור־קאמיסיע ביי דער בארא־כאוו־ביבליאטעק אל. קאשטשושקי 9, טעל. 191־50 גיט ארויס הנחה־בילעטען אין שטאטישען טעאטער און אין די בעסטע קינאס. די הנחות זענען בעדייטענדיגע און זענען שטענדיג גילטיג.

אויך מיטוואך און דאנערשטאג די לעצטע 2 פארשטעלונגען פון „איוואר קרויגער" צו זעהר ביליגע פרייזען (פון 40 גר. ביז 2,30) גיט ארויס די בארא־כאוו־ביבליאטעק.

דער סעקרעטאריאט פון דער ביבליאטעק איז טעטיג יעדען טאג פון 10 – 2 און פון 4 – 10 אין אווענט.

„KAWALKADA"

Clive Brook, Diana Genard, Herbert Mundin

היינט אין פאלגענדע טעג

Frank Lloyd פרעכטיגער פילם רעזשי

פילם, וועגען וועלכען ס'רעדט די גאנצע וועלט. פילם, וועגען וועלכען ס'וועלען רעדען 3 דורות. — אין די הויפטראלען:

אויסער'ן פראגראם: קלאנג־צונאבע. אנהייב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

קלאנג־קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

צו פערדינגען א וואוינונג מיט 3 קווטעמליכקייטען פאר איין פערזאן. ערפאהרען שענקעוויטשא 37, וו. 38.

א געוועלב מיט א וואוינונג, אויך א שטוב מיט א קוך צו פערמיטען קאנסטאנטינער 50. :—: צו ערפאהרען אויפ'ן ארט.

איבערציגעבען פאר א סובלאקאטאר א שטוב מיט א נידריגען פראנט־שוועלען, סטער מיט א בעזונדערן איינגאנג א ביידע, פאר א פאכמאן (קע) אויף כאדניא 65, ביי מ. באלקאוויטש.

פערשידענעס

נאך 2 מיליאן איילט יעדער דער קאלעקטור KURT WYTRZYC Łódź, Piotrkowska 141, tel. 163-49 אויסוועריטגע שיקען מיר ארויס לאז נאכ'ן איינצאהלען אויף P.K.O. 68426

א שדכן, וועלכער פערקעהרט בעסערע הייזער, קען זיך מעלדען. טעל. 118-86.

צו פערקויפען ביליג א שלאפצימער מיט א מענקסע מאשין זינגער'ס און שטוב מיט א קוך. זגערזשער 44, קוואשניעווסקי.

ס'איז פערלוירען געווארען א ווער סעל אויף 300 זל. צאהלבאר דעם 8־טען פעברואר, אויסשטעלער י. בלאקאוו דער ווערט ערקלערט פאר אומגילטיג.

איך נעהם אן רענדער צו שרייבען אויף 12־ער און 13־ער מאשינען, אויך צודאטען צו ראשעל. — פעט זאכאדניא 19.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na Naftali Weinstadt, Zachodnia 66 z dn. 4/XII–24 na 5%, Poż. Zł. 100.– 446

עס הערט געבראכט אנ'ערשטקלאסיגער נייהער און א ריכטמעווער קאמאשען־שטעפער וואקסמאן, זאכאדניא

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען פערטקל. און רעיפל אויסגעפיהרט

ביי קערש, סקווערא 15

לעכער

צו וועש און הענט־שקעס ווערן געמאכט

שרודמיעסקא 8.

אכטונג, צייטונגס־פערשפרייטער!

סעקציע פאמארסקא 15.

בעקאנטמאכונג.

סיי די וואס האבען שוין בעקומען – און סיי די וואס האבען נאך נישט בעקומען די איינלאדונג אויף ארויסצונעמען די זעזוואלעניע, אויב ווער עס בעדיצט נישט קיין ווימשאנג, די מוזען זיך מעלדען אין פעראיין צום סעקרעטאריאט, ה' ציטאן, מיט וואס פאר עס איז דאקומענט – יעדען טאג ביז דאנערשטאג, דעם 8־טען לויט פון 6 ביז 10 א זייגער אווענד.

בעמערקונג: די אלע חברים, וואס זענען שולדיג בייטראג, ווערען אויפגעפאדערט צו קומען און רעגולירען, און די וואס זענען שולדיג מעהר ווי פאר 3 חדשים און וועלען נישט רעגולירען, וועלען ווערען אויסגעשטראכען פון די מיטגלידער־ליסטע אלס אויס מיטגליד.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

כירורגישער קאבינעט

D. med.

J. Szreiber

געפינט זיך יעצט אויף

Narutowicza 9 tel. 122-95

אפעראציעס, אפאטרונקעס, היילט ושילאקעס א.א.וו. נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8,30 אוו.

לעמשניצע־פרייזען.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום־טוב פון 9 – 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען

LECZNICA

chorób

uszu, nosa i gardła

מיט שטענדיגע בעטען

עס ארדינירען די דאקטוירים:

Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI

PIOTRKOWSKA 55

fr. I p., tel. 174-74.

כירורגישער קאבינעט

Dra med.

M. Kantor

איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5

טעל. 112-22

נעהמט אן פון 1—3 און פון 6–8 אוו.

לעמשניצע־פרייזען.

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן

אין 15 לעקציעס. די ערגסטע צוברא־כענע האנדשריפט ווערט אויסגעבעסערט אויף דער שענסטער ביזראווע שריפט, אויך ווערטאויסג עלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אין 20 טעג, אפילו דעם וואס קאן גארנישט שרייבען.

זאוואדזקא 19, פראנט, 1־טער שט.

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

וועלכער נעהמט אן אין „משמרת החולים" נעהמט אן פריוואט

זגערזשער 1 (אנגאנג אלטער מארק 15)

טעל. 123-47. נעהמט אן פון 6–8 אוו.

לעמשניצע־פרייזען.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן ברוט־פער־גיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס אהן פים.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל־ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען־קאפ, און עס פעלט ארויין אין דעם פיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קושקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעלע גומענע היל־באנדאזשען בעזעטיגען זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייטונגען ספעציעלע היל־גארסעטן און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטפים, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.

עמפפאנגס טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

אכטונג! זייט דעם ערשטען אקטאבער ד. י. ווערען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

מיר נעהמען אויף אן טערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.

הערצליכען דאנק!

היערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען און הערצליכסטען דאנק דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, בעוואוסטער ארטאפעד, ספעציאליסט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פארטער, פראנט, פאר זיין גרויסע מיה און וואונדערבארע היילונג, וואס ער האט צוגעשטעלט מיין 5־יעהריג מיידעלע קראנק פון ענגלישע קרענק, וועלכע האט נישט געקענט ארומגעהן און מעהרערע כירורגען האבען פערשריבען אייזערנע גרייט צו שלאפען און גיפס. יעדאך ווי נאר דער ספעצ. דיר. י. ראפאפארט האט נאר אנגעהויבען מיין געפעהרליך קראנק קינד צו בעהאנדלען, איז זי געווארען באמת געזונט. מיט זיין פאכקונדיגער און צוועקמעסיגער בעהאנדלונג ארטאפעדישע הייל־גארסעט, איז מיין קינד אגוי געהיילט געווארען, אז זי בעוועגט זיך אויסגעצייכענט און מיהלט איך זעהר געזונד. פאר זיין פערטרעטונג בעהאנדלונג צו מיין קינד בלייב איך איהם אייביג פיל דאנקבאר.

(–) Herman Edward Lebrecht, Friedhofsverwalter

Łódź, Zgierska 127.

דער דאזיגער דאנק־בריף איז בײם רעיענט ראסמאן אין לאדז אונטער רעפ. נומער 2988 אין אויגוסט 1932 בעשטעטיגט. (10)

וועגן אטרעטיזם און רעוומאטיזם

פון דאנציגער דאקטאר

איז צו ערפאהרען פאמארסקא 19, וואוינונג 30, פון 3 ביז 6. 431

GABINET ŚWIATŁOLECZNICZY

Lampa kwarcowa i solux

CENY LECZNICOWE

Gdańska 31-a m. 10

parter, tel. 192-64.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.